

پاسخ تشریحی

آزمون سراسری

خارج از کشور سال ۹۶

● گروه آزمایشی علوم انسانی

زبان و ادبیات فارسی

۱- پاسخ: گزینه ۴

معنی درست واژه‌ها در سایر گزینه‌ها:

(۱) سحاب: ابر

(۲) بنان: انگشت / سوفار: دهانه تیر، جایی از تیر که چله کمان را در آن بند کنند.

(۳) کومه: خانه‌ای از نی و علف که کشاورزان در آن می‌نشینند؛ آلونک، کپَر، کلبه (زاغه: آغل)

۲- پاسخ: گزینه ۱

معنی درست واژه‌ها:

رغم: به خاک آلودن بینی، خلاف میل کسی عمل کردن، برخلاف میل، کراهت

تقریر: بیان کردن، روشن ساختن

شرارت: بدی کردن، بدخواهی، فتنه‌انگیزی

ردا: جامه‌ای که روی جامه دیگر پوشند.

۳- پاسخ: گزینه ۴

معنی درست واژه‌ها:

حمیت: غیرت، مروّت، جوانمردی

بیغوله: کنج، گوشه، ویرانه

ثمین: پربها، گران‌بها، گران‌قیمت

آخته: بیرون کشیده، برآورده، کشیده، برافراشته

۴- پاسخ: گزینه ۱

املای درست واژه‌ها در سایر گزینه‌ها:

(۲) مغلوب: شکست‌خورده

(۳) انزجار: نفرت / مغازی: جنگ‌ها

(۴) رذالت: پستی / تهجد: شب‌بیداری، شب‌زنده‌داری برای عبادت

۵- پاسخ: گزینه ۲

املای درست واژه‌ها: برائت: پاکی، بی‌زاری (براعت: برتری) / ثقت: اعتماد (سقط: دشنام)

۶- پاسخ: گزینه ۳

عباس خلیلی، رمان «انتقام» را با نثری احساساتی و آکنده از لغات عربی درباره تیره‌روزی زنان نوشت.

۷- پاسخ: گزینه ۱

ابله: داستایوسکی / داستان دو شهر: چارلز دیکنز / رستاخیز: لئون تولستوی / انقلاب آفریقا: فرانسیس فانون

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) خوشه‌های خشم: جان اشتاین‌بک

(۳) مادام کاملیا: الکساندر دوما

(۴) کنت مونت کریستو: الکساندر دوما

۸- پاسخ: گزینه ۳

آثاری مانند قصه‌های «چهارمقاله» احمد عروسی سمرقندی و «قابوس‌نامه» اثر عنصرالمعالی کیکاووس بن اسکندر قابوس بن وشمگیر، نمونه قصه‌هایی در زمینه تعلیم و تربیت‌اند. همچنین حکایت‌های سیاست‌نامه (سیرالملوک) خواجه نظام‌الملک توسی، نمونه قصه‌هایی در فنون و رسوم کشورداری و آیین فرمانروایی، مملکت‌داری، لشکرکشی، بازرگانی، علوم رایج زمان، عدل و سیرت نیکوی پادشاهان و وزیران و امیران است. بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) «عقل سرخ» سهروردی: نمونه قصه‌هایی در توضیح و شرح مفاهیم عرفانی، فلسفی و دینی به وجه تمثیلی یا نمادین (سمبلیک).

(۲) هزار و یک شب: نمونه قصه‌هایی عامیانه که حاوی سرگذشت‌ها و ماجراهای شاهان، بازرگانان، مردان و زنانی گمنام است که برحسب تصادف با وقایع عبرت‌انگیز و حکمت‌آموز و حوادثی شگفت روبه‌رو شده‌اند.

(۴) جامع‌التّمثیل حبله‌رودی: نمونه قصه‌هایی که براساس امثال و حکم فارسی و عربی تنظیم شده‌اند.

۹- پاسخ: گزینه ۳

(ب) تشبیه: یار به آفتاب

استعاره: جان‌بخشی به روح و فلک

د) تشبیه: زلف به دام

استعاره: جان بخشی به باد صبا

بررسی سایر بیت‌ها:

الف) تشبیه: شب وصال به باد

استعاره:

ج) تشبیه:

استعاره: جان بخشی به باد

۱۰- پاسخ: گزینه ۲

استعاره: جان بخشی به نیشکر

حس آمیزی: نطق شکرین

نغمه حروف: تکرار صامت «ش» (۶ بار)

کنایه: لب گشودن کنایه از اقدام به سخن‌گویی / انگشت خاییدن در این جا کنایه از حسرت خوردن

۱۱- پاسخ: گزینه ۲

ایهام تناسب (بیت «ج»): پرده (دوم): ۱- پوشیدن (معنی درست) ۲- پرده موسیقی (معنی نادرست / تناسب با مطرب)

استعاره (بیت «الف»): نسبت دادن دمیدن به بو

کنایه: (بیت «ب»): دامن گل بردن کنایه از بهره‌مند و کامیاب شدن

حس آمیزی (بیت «د»): تلخ گفتن / لطیف و لذیذ گفتن

۱۲- پاسخ: گزینه ۴

دقت کنیم: سؤال قطعاً بی پاسخ است. هر طور هم تکواژها تفکیک و شمرده شوند، باز هم پاسخ درستی وجود ندارد. اشتباه در شمارش تکواژ و واژه در کنکور بارها و بارها اتفاق افتاده است.

۱) سر / سپرد / ه / (گ) / ی / ـ / مزد / ور / ان / ـ / بیگانه (۱۰ تکواژ) (تقطیع «مزدور» طبق نظر احتمالی طراح انجام شده، وگرنه این واژه پیشینه تاریخی دارد و بهتر است به دو تکواژ تفکیک نشود).

۲) بر / رس / ی / ـ / روز / نامه / ها / (ی) / ـ / خبر / ساز (۱۰ تکواژ)

۳) ارز / ـ / ش / یاب / ی / ـ / دان / ـ / ش / نامه / ها / (ی) / ـ / ادب / ی (۱۲ تکواژ)

۴) فرمان / رو / ا / (ی) / ـ / عدالت / پیشه / (ی) / ـ / تاریخ (۹ تکواژ)

۱۳- پاسخ: گزینه ۴

فرستاده بود: ماضی بعید

کنی: مضارع التزامی

نداشت: ماضی ساده

می‌داد: ماضی استمراری

۱۴- پاسخ: گزینه ۲

هنوزت اجل دست خواهش نبست: هنوز اجل دست خواهش نبست.

۱۵- پاسخ: گزینه ۱

مرغ دل صاحب‌نظران: مرکب (صاحب + نظر)

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) صباى روضه رضوان: ساده / نسیم وعده جانان: مشتق

۳) کمان‌خانه ابروی تو: ساده

۴)

۱۶- پاسخ: گزینه ۴

مور، چه می‌داند که بر دیواره اهرام می‌گذرد: دو جزئی (با توجه به سابقه کنکور)

یا بر خشتی خام (می‌گذرد): دو جزئی

تو، بلندترین هرمی: سه جزئی گذرا به مسند

که فرعون تخیل می‌تواند ساخت: سه جزئی گذرا به با مفعول

چگونه این چنین که بلند بر زبر ماسوا ایستاده‌ای: دو جزئی

در کنار تنور پیرزنی جای می‌گیری: سه جزئی گذرا به متمم

دقت کنیم! در منظومه مورد سؤال جمله چهار جزئی گذرا به مفعول و متمم وجود ندارد و همین برای رد گزینه و پاسخ به سؤال کافی است.

هرچند، ممکن است طراح «گذشتن» را سه جزئی یا «جای گرفتن» را دو جزئی در نظر گرفته باشد.

۱۷- پاسخ: گزینه ۲

مفهوم مشترک عبارت سؤال و گزینه (۲): ناپایداری قدرت دنیوی
مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) بی‌نصیبی (۳) سلطه معشوق (۴) بی‌نصیبی

۱۸- پاسخ: گزینه ۱

مفهوم گزینه (۱): والامرتبگی معشوق / پیام‌رسانی باد صبا
مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها: ناپایداری قدرت دنیوی

۱۹- پاسخ: گزینه ۱

بازگردانی گزینه (۱): وقتی نوک تیر، سرانگشت رستم را لمس کرد، تیر آن‌چنان سریع رها شد که از مهره پشت اشکبوس نیز گذشت.
در سایر گزینه‌ها:

(۲) رستم کمان را در چنگ گرفت و با شست، تیر خدنگ را آماده پرتاب کرد.

(۳) همین که انتهای تیر به گوش رستم نزدیک شد، از کمان فریادی برخاست.

(۴) رستم به پهلوی و سینه اشکبوس تیر زد و آسمان به نشانه قدردانی و تشکر، دست او را بوسید.

۲۰- پاسخ: گزینه ۳

بازگردانی و مفهوم ابیات:

ج) بازگردانی: به این دلیل از مرگ می‌ترسی که توشه‌ای مناسب و شایسته برای آخرت خود فراهم نکرده‌ای. / مفهوم: بی‌زاد و توشه بودن

الف) بازگردانی: به روزی و داشته‌های اندک قناعت کن و طمع را کنار بگذار، انسان نباید برای رسیدن به نعمات دنیوی خون دل بخورد. / مفهوم: نکوهش آزمندی

ب) بازگردانی: اگر دهانت پاک باشد و سخنی بر زبان نیاوری، ابر بهار همان‌طور که صدف را صاحب مروارید می‌کند به تو نیز جایزه خواهد داد. / مفهوم: پرورده‌گویی

د) هنگامی که بخت برگردد و اوضاع پریشان و نامساعد شود، حتی مورچه‌ای می‌تواند بر شیر غلبه یابد؛ همان‌طور که خطی از موی روییده بر صورت می‌تواند قهرمان زیبایی را گرفتار کند و از زیبایی بیندازد. / مفهوم: اوضاع نابسامان

۲۱- پاسخ: گزینه ۴

مفهوم گزینه (۴): رهایی از عشق غیرممکن است.

مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها: بی‌خبری معشوق از حال عاشق / فقط عاشق حال عاشق را درک می‌کند.

۲۲- پاسخ: گزینه ۲

مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۲): متفاوت بودن پدیده‌ها

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) پریشانی عاشق (۳) بی‌همتایی معشوق (۴) طلب عنایت از معشوق

۲۳- پاسخ: گزینه ۳

مفهوم گزینه (۳): ناتوانی عقل / غلبه عشق بر عقل

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) بی‌تأثیر بودن روزگار و چرخ در سرنوشت انسان‌ها و اتفاقات جهان

(۲) رسوایی عاشقانه

(۴) ارزشمندی خرد / خرد لازمه سعادت است.

۲۴- پاسخ: گزینه ۴

مفهوم مشترک منظومه سؤال و گزینه (۴): ناامیدی از آگاه شدن و بیداری مردم / ترسیم خفقان و ناآگاهی در جامعه
مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) دعوت به دستگیری بدون توقع

(۲) احتیاط در عین الگو بودن

(۳) اتمام حجت با معشوق و طلب عنایت از او

۲۵- پاسخ: گزینه ۱

مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۱): بسنده کردن به کم‌ترین بهره از معشوق
مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۲) فراموش‌نشده بودن داغ عشق

(۳) تغییر شرایط نامطلوب به مطلوب / بی‌نیازی از معشوق

(۴) اغراق در زیبایی معشوق

زبان عربی

۲۶- پاسخ: گزینه ۱

کلمات کلیدی: یَرْتُها/ عبادي الصالحون

یَرْتُ: به ارث می‌برند، فعل مضارع اخباری است. (رد سایر گزینه‌ها)

عبادي الصالحون: بندگان صالح من؛ ترکیب وصفی اضافی است. ضمیر «ی» باید بعد از ترجمه «الصالحون» بیاید. (رد گزینه‌های «۲» و «۴»)

۲۷- پاسخ: گزینه ۱

کلمات کلیدی: المؤمنُ إذا یَعِدْ: مؤمن هر وقت وعده می‌دهد؛ دقت کنید، «إذا» در جای مناسب خود قرار بگیرد؛ یعنی بعد از «مؤمن» ترجمه

شود و نیز فعل «یَعِدْ» فعل مضارع است. (رد سایر گزینه‌ها)

یَعْتَرُ: به‌شمار می‌آورد (رد سایر گزینه‌ها)

۲۸- پاسخ: گزینه ۲

کلمات کلیدی: هذا امرٌ طبعی/ تلجئهم

هذا امرٌ طبعی: این امری طبیعی است؛ دقت کنید بعد از اسم اشاره اسم «ال» دار وجود ندارد. پس نمی‌توانیم به‌صورت «این امر» ترجمه کنیم

و نیز «طبعی» صفت برای «امر» و ترکیب وصفی نکره است پس ترجمه آن همراه «ی» نکره یا وحدت می‌باشد. (رد گزینه‌های «۱» و «۳»)

تلجئهم: (آن‌ها را) وادار می‌کند، فعل مضارع معلوم است. (رد گزینه‌های «۱» و «۴»)

دقت کنید گاهی می‌توان در ترجمه مرجع ضمیر را به‌جای ضمیر به‌کار برد، مانند: الناس تلجئهم الضرورة؛ مردم را ضرورت وادار می‌کند.

۲۹- پاسخ: گزینه ۲

کلمات کلیدی: إذا لم یکن لک مالٌ/ تعطیه/ أعطهم/ یحسن خلقک

إذا لم یکن لک مالٌ: هرگاه مالی نداری؛ هرگاه «ل» + اسم خبر مقدم باشد معنای «دارد» می‌دهد و نیز چون فعل شرط است به‌صورت «مضارع

التزامی» ترجمه می‌شود. (رد گزینه‌های «۱» و «۳»)

تطیعہ: (آن را) ببخشی؛ فعل مضارعی است که جمله وصفیه واقع شده است و چون قبل از آن نیز فعل مضارع است، به‌صورت «مضارع

التزامی» ترجمه می‌شود. (رد گزینه‌های «۱» و «۳») و نیز این فعل مضارع مثبت است. (رد گزینه «۴»)

أعطهم: به آن‌ها عطا کن؛ فعل امر است. (رد گزینه‌های «۳» و «۴»)

۳۰- پاسخ: گزینه ۱

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) بعد از اسم اشاره، اسم «ال» دار است، پس اسم اشاره به‌صورت «مفرد» ترجمه می‌شود.

ترجمه صحیح: این دانش‌آموزان، نتیجه سعی خود را خواهند دید.

(۳) مانند گزینه (۲) «اولئك» مفرد ترجمه شود.

ترجمه صحیح: آن پیامبران، برای هدایت مردم، سختی بسیاری را تحمل کردند.

(۴) معادل: «کسانی که» در عبارت عربی نیست و نیز «ابیهنَّ الحنون» ترکیب وصفی و اضافی است. همچنین «رسائل» جمع و نکره است.

ترجمه صحیح: این دختران برای پدر مهربان‌شان هنگامی که در جبهه بود، نامه‌هایی را نوشتند.

۳۱- پاسخ: گزینه ۴

ترجمه عبارت: صدقه‌هایتان را با آزار رساندن و اذیت باطل نکنید.

ترجمه گزینه‌های (۱) و (۳):

(۱) آفت جوافردی منت نهادن است. (۳) منت، ساختمان‌ها را از بین می‌برد.

توضیح: عبارت سؤال دقیقاً با گزینه (۴) نزدیک‌ترین مفهوم را دارد. زیرا هر دو به صدقه و احسان بدون منت گذاشتن اشاره دارند.

۳۲- پاسخ: گزینه ۴

ضربان قلب انسان: دقات قلب الإنسان؛ ترکیب اضافی است. (رد گزینه‌های «۱» و «۲»)

زیباترین: أجمل (رد گزینه‌های «۱» و «۲»)

نغمات موسیقی: نغمات الموسيقى؛ ترکیب اضافی است. (رد سایر گزینه‌ها)

آفرینش هستی: خلقة العالم؛ ترکیب اضافی است. (رد گزینه‌های «۱» و «۳»)

۳۳- پاسخ: گزینه ۱

شتاب کن: ایتدر؛ «بادر» به معنای «اقدام کن» و «استبقی» به معنای «سبقت بگیر» هستند. (رد سایر گزینه‌ها)

عمر تو: عمرک؛ ضمیر «تو» باید در تعریف بیاید. (در گزینه‌های «۳» و «۴»)

■ ترجمه درک مطلب:

أَتَعْلَمُ أَنَّ لِلتَّمَسَاحِ صَدِيقًا مَخْلَصًا مِنَ الطَّيُورِ، (آیا می‌دانی که تمساح دوست بااخلاصی از پرندگان دارد)، حیث نَرَى بَيْنَهُمَا تَعَامُلًا عَجِيبًا! (به‌طوری‌که میان آن دو تعامل عجیبی می‌بینیم!) فَكَثِيرًا مَا نُشَاهِدُ التَّمَسَاحَ (پس بسیار تمساح را می‌بینیم) قَدْ فَتَحَ فَمَّهُ الْوَاسِعِينَ (که دو فک بزرگش را باز کرده است) وَ أَقْبَلَ الطَّائِرَ وَ دَخَلَ فِي فَمِهِ بِكُلِّ طُمَأْنِينَةٍ (و پرنده جلو آمده و با آرامش تمام وارد دهانش شده است) لِيَجْمَعَ مِمَّقَارَهُ كُلَّ مَا عُلِقَ بَيْنَ أَسْنَانِ ذَلِكَ الْحَيَوَانِ مِنَ الطَّعَامِ! (تا با متقارش هر چه میان دندان‌های آن حیوان از غذا آویزان شده را جمع کند) لِذَا فَقَدْ أَنَسَ كُلَّ مِنْهُمَا الْآخَرَ (بنابراین هر یک از آن‌ها به دیگری انس گرفته است) وَ اسْتَحْكَمَتْ بَيْنَهُمَا الصَّدَاقَةُ (و میان آن دو اسباب دوستی استحکام یافته است) حَتَّى أَتَكَ تَرَى الطَّائِرَ (به گونه‌ای که تو پرنده را می‌بینی) يَدْخُلُ فَمَ التَّمَسَاحِ وَ كَأَنَّهُ يَدْخُلُ بَيْتَهُ! (که وارد دهان التمساح می‌شود درحالی‌که گویا او وارد خانه‌اش شده است!) هُنَاكَ خِدْمَةٌ أُخْرَى (خدمت دیگری وجود دارد) يُقَدِّمُهَا هَذَا الطَّائِرُ لِلتَّمَسَاحِ، (که این پرنده به تمساح تقدیم می‌کند) فَهُوَ يَتَّبِعُ التَّمَسَاحَ فِي رِحَالَتِهَا لِطَلَبِ الْقُوَّةِ، (آن است که او به دنبال تمساح در سفرهایشان برای طلب غذا می‌رود) فَإِذَا شَاهَدَ صَيَادًا أَوْ حَظَرًا، (پس هنگامی که شکاری یا خطری را ببیند)، أَسْرَعَ إِلَى إِنْذَارِ التَّمَسَاحِ بِإِجَادِ صَوْتٍ (به هشدار دادن تمساح با ایجاد صدایی می‌شتابد) يَدْرِكُ الْحَيَوَانَ مَعْنَاهُ، (حیوان (نیز) معنایش را می‌فهمد) فَيُسْرِعُ إِلَى الْإِبْتِعَادِ أَوْ إِلَى اتِّخَاذِ الْحِيلَةِ الْمُنَاسِبَةِ لِاصْطِيَادِ (= صید) طَعْمَتِهِ! (پس به‌سوی دور شدن یا گرفتن حيله مناسب برای شکار طعمه‌اش می‌شتابد).

معنای کلمات متن:

فَكِّه	دو فک آن	أَقْبَلَ	جلو آمد	بكل الطمأنينة	با کمال آرامش
عُلِقَ	آویزان شد	أَسْنَان	دندان‌ها (مفرد: سَن)	فَم	دهان
أَنَسَ	انس گرفت	الصدقة	دوستی	القوت	غذا
يُقَدِّمُ	تقدیم می‌کند	تَبِعَهُ	به‌دنبال او رفت	أَسْرَعَ	شتافت
إِنْذَار	هشدار	اصطياد	شکار		

۳۴- پاسخ: گزینه ۲

ترجمه گزینه‌ها:

(۱) پرنده از تمساح می‌ترسد و هیچ‌گاه به او نزدیک نمی‌شود!

(۲) از علت‌های دوستی، احساس نیاز یک (نفر) به دیگری است!

(۳) تمساح با صدایی هنگام احساس خطر آواز می‌دهد، پس پرنده از خطر فرار می‌کند!

(۴) فایده مهم پرنده از بین بردن میکروب‌ها از دهان تمساح بعد از وارد شدن به آن است!

توضیح: تمساح و پرنده هر دو برای هم سودمند هستند پس به‌خاطر همین سودمندی به هم نیاز دارند.

۳۵- پاسخ: گزینه ۳

ترجمه عبارت: «پرنده در سفرها به‌خاطر هم‌نشین تمساح می‌شود.»

ترجمه گزینه‌ها:

(۱) هشدار دادن به تمساح!

(۲) اینکه او دوست و رفیقش است!

(۳) به‌دست آوردن غذا!

(۴) تمیز کردن دهان تمساح!

توضیح: اگر تمساح غذایی به‌دست بیاورد، پس پرنده هم به غذا می‌رسد، پس به‌خاطر همین او را همراهی می‌کند.

۳۶- پاسخ: گزینه ۴

ترجمه عبارت سؤال: چه زمانی پرنده وارد دهان تمساح می‌شود؟

(۱) قبل از خوردن طعمه!

(۲) هنگامی که تمساح احساس خطر می‌کند!

(۳) بعد از صید طعمه!

(۴) هنگامی که تمساح غذایش را خورد!

۳۷- پاسخ: گزینه ۳

ترجمه عبارت سؤال: صحیح‌ترین گزینه در توصیف (پرنده) متن را مشخص کنید:

ترجمه گزینه‌ها:

(۱) پاکیزه و هشداردهنده

(۲) همدم و شاهد

(۳) هشداردهنده و پاک‌کننده

(۴) دوست و خورده شده

توضیح: پرنده خودش پاکیزه نیست، بلکه پاک‌کننده دندان‌های تمساح است. (رد گزینه ۱)

۳۸- پاسخ: گزینه ۴

حرکت‌گذاری کامل عبارت:

قَدْ أَنَسَ كُلُّ مِنْهُمَا الْآخَرَ وَ اسْتَحْكَمَتْ بَيْنَهُمَا أَسْبَابُ الصَّدَاقَةِ

فاعل و مرفوع مفعول به و منصوب فاعل و مرفوع مضاف الیه و مجرور

اشتباه گزینه (۴):

أسباب ← أسباب (فاعل و مرفوع است).

۳۹- پاسخ: گزینه ۲

حرکت‌گذاری کامل عبارت:

يُجَادِ صَوِّتٌ يُدْرِكُ الْحَيَوَانَ مَعْنَاهُ قَيْسِرٌ إِلَى الْإِبْتِعَادِ
جار و مجرور مضاف‌الیه فاعل و مرفوع جار و مجرور

اشتباه گزینه (۲):

الْحَيَوَانَ ← الْحَيَوَانَ (فاعل و مرفوع است).

۴۰- پاسخ: گزینه ۳

دلایل رد سایر گزینه‌ها:

(۱) متعَدَّ ← لازم/ فاعله ضمير «هو» المستتر ← فاعله «الطائر» (۲) معتل و مثال ← صحيح و سالم

(۴) مجرد ثلاثي ← مزيد ثلاثي (من باب إفعال)

۴۱- پاسخ: گزینه ۴

دلایل رد سایر گزینه‌ها:

(۱) معتل و اجوف ← صحيح و سالم/ فاعله الاسم الظاهر «الطائر» ← فاعله «هذا»

(۲) مزيد ثلاثي (من باب «تَفَعَّلَ») ← مزيد من باب «تَفَعَّلَ»

(۳) فاعله ضمير «الهاء» ← فاعله «هذا»

۴۲- پاسخ: گزینه ۲

دلایل رد سایر گزینه‌ها:

(۱) مقصور ← صحيح الآخر

(۳) و هو مفعول مطلق ← و هو مفعول به

(۴) حال و منصوب و صاحب الحال «تعاملاً» ← نعت و منصوب

۴۳- پاسخ: گزینه ۴

در این عبارت «ن» در فعل «انتشرت» از حروف اصلی فعل یعنی «نَشَرَ» است.

ترجمه: برگ‌های درختان بر روی زمین به خاطر باد پاییزی پخش می‌شد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) اِنْدَفَعْتَ ← از باب «انفعال» و ریشه آن «دَفَعَ» است.

ترجمه: اسب‌ها به‌سوی رودخانه رهسپار شدند تا از آن آب گوارایی را بنوشند.

(۲) يَنْبَسُطُ ← از باب «انفعال» و ریشه آن «بَسَطَ» است.

ترجمه: چهره تماشاگران هنگام دیدن بازی کودکان گشوده شد.

(۳) يَنْزَعُ ← از باب «انفعال» و ریشه آن «زَعَجَ» است.

ترجمه: بیچارگان از سختی‌ها به‌خصوص هنگام رویارویی با ستم‌نگران می‌شوند.

۴۴- پاسخ: گزینه ۱

ترجمه عبارت سؤال: فعلی که علامت اعراب انتهای آن ظاهر نشده است را مشخص کن. (منظور از این عبارت مشخص کردن مضارع ناقص

فقط در حالت مرفوعی و در صیغه‌های ضمیر بارز است.)

بررسی گزینه‌ها:

(۱) يَرْجُو ← فعل مضارع و معتل و ناقص است و حرکت ضمه (ُ) روی آن ظاهر نمی‌شود.

ترجمه: انسان همیشه به خدا در زندگی‌اش امید دارد.

(۲) يُعِينُ ← فعل مضارع مرفوع و أجوف است و اعراب آخر را می‌پذیرد.

ترجمه: انجام واجبات به شخص بر این‌که موفق شود، کمک می‌کند.

(۳) أَنْ يَهْدِيَ ← فعل مضارع معتل ناقص است و فعل‌های معتل ناقص در حالت نصب حرکت (ِ) را می‌گیرند.

ترجمه: انسان صالح باید مردم را به راه حق هدایت کند!

(۴) أَنْ يَدْعُوَ ← فعل مضارع معتل ناقص است و فعل‌های معتل ناقص در حالت نصب حرکت (ِ) را می‌پذیرند.

ترجمه: معلم می‌خواهد که یازده تا از اولیای دانش‌آموزان را به مدرسه فرا خواند.

۴۵- پاسخ: گزینه ۳

بررسی گزینه‌ها:

(۱) لَا تُجَالِسُ ← فعل مضارع معلوم (حرکت ضمه ابتدای آن به خاطر باب «مفاعله» است).
ترجمه: همانا مؤمن با انسان‌های متکبر در همه احوال هم‌نشینی نمی‌کند.

(۲) لَا اسْتَسْلِمُ، أُطِيعُ ← فعل مضارع معلوم
ترجمه: در مقابل ستمگران تسلیم نمی‌شوم و فقط از خدا و پیامبرش اطاعت می‌کنم.

(۳) لَا يُسَمِّعُ ← فعل مضارع منفی و مجهول
ترجمه: به خاطر دوری‌ات از من، صدايت هرگز شنیده نمی‌شود!

(۴) يُحَاوِلُ ← فعل مضارع مجزوم و معلوم
ترجمه: مسلمان باید به تهذیب نفس خود قبل از دیگران تلاش کند.

۴۶- پاسخ: گزینه ۳

ترجمه عبارت سؤال: خبر مفردی را انتخاب کن که نه مضاف است نه منعت (موصوف):
بررسی گزینه‌ها:

(۱) يَبْتَغِدُونَ ← خبر (از نوع جمله است).
ترجمه: آن عاقلان از باطل دور می‌شوند!

(۲) زَمِيلَاتُ ← خبر مفرد و مضاف
ترجمه: اینان هم‌شاگردی‌های ما در مدرسه هستند!
(۳) مُوَفَّقُونَ ← خبر مفرد است، اما مضاف و موصوف نیست.

ترجمه: آن افراد کوشا بسیار موفق هستند.
(۴) أُمّهَاتُ ← خبر مفرد و منعت (موصوف)
ترجمه: اینان مادرانی بزرگوار هستند.

۴۷- پاسخ: گزینه ۴

لَعَلَّ هَاتَانِ الطَّالِبَتَيْنِ ← لَعَلَّ هَاتَيْنِ الطَّالِبَتَيْنِ. «لَعَلَّ» از حروف مشبهة بالفعل است. اسم آن باید منصوب باشد و چون مثنی است با اعراب فرعی «ياء» می‌آید و «الطالبتين» نیز به تبعیت آن باید با اعراب فرعی «ياء» بیاید.
ترجمه: شاید این دو دانش‌آموز بتوانند به هم‌شاگردی‌های خود در درس کمک کنند.

۴۸- پاسخ: گزینه ۲

بررسی گزینه‌ها:

(۱) اجْتَنِبْ: جمله فعلیه / لا تنجو: جمله خبر «لَأَنَّ»

ترجمه: ترس ننگ است پس از آن دوری کن، چرا که تو از خطرهای بزرگش نجات نمی‌یابی!

(۲) یَبْنِی: جمله وصفیه

ترجمه: همانا گنجشک پرنده‌ی فعالی است که لانه‌اش را بالای درختان می‌سازد!

(۳) لَا تُغَيِّرْ، أَنْ يُغَيِّرُوا: جمله فعلیه

ترجمه: حالت (هیچ) قومی تغییر نمی‌کند، مگر این‌که عادت‌های زشتشان را تغییر دهند.

(۴) فُقِدَتْ: فعل شرط / دُكِرَتْ: جواب شرط

ترجمه: سلامتی هدیه‌ای مخفی است، پس هرگاه گم شود، به یاد آورده می‌شود.

۴۹- پاسخ: گزینه ۳

در این عبارت مفعول فیه وجود ندارد.

ترجمه: آیا از هوای گرم در فصل تابستان رنج می‌بری؟

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) عِنْدَ ← مفعول فیه

ترجمه: هر که به هنگام قدرت ببخشد، پس او بخشنده است.

(۲) دَائِمًا ← مفعول فیه

ترجمه: همیشه کسالت خوبی‌ها را از تنبل دور می‌کند.

(۴) مَتَى ← مفعول فیه

ترجمه: وقتی تو را می‌بینم که مشغول کمک کردن هستی، من احساس شادی می‌کنم.

۵۰- پاسخ: گزینه ۱

نشیطانی ← نشیطین (حال باید منصوب باشد و چون در اینجا اسم مثنی است با اعراب فرعی «یاء» می آید). ترجمه: همانا دو کشاورز در مزرعه کار می کنند، در حالی که در کارهایشان فعالند.

دین و زندگی

۵۱- پاسخ: گزینه ۲

با توجه به این که در این آیه آمده که همانا در آفرینش آسمان ها و زمین و آمد و شد شب و روز نشانه هایی برای خردمندان است، کسی می تواند حقیقت جهان را به درستی دریابد که عقلانیت و خردمندی بر او حاکم باشد.

۵۲- پاسخ: گزینه ۲

انسجام و پیوستگی میان مخلوقات جهان از دو کلمه کلیدی «تفاوت: بی نظمی» و «فطور: شکاف» برداشت می شود. آیه ﴿مَا تَرَىٰ فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ مِن تَفَوتٍ﴾ فارجع البصر هل ترى من فطور؟ پاسخ درست است.

۵۳- پاسخ: گزینه ۴

عبارت ﴿ثُمَّ أَنشَأْنَاهُ خَلْقًا آخَرَ﴾ «سپس او را به آفرینشی دیگر باز آفریدیم.» اشاره به بعد روحانی انسان دارد. آیه ﴿وَنَفَخْتُ فِيهِ مِن رُّوحِي﴾ پاسخ درست است.

با توجه به این که در قسمت دوم سؤال، استدلال وجود بعد روحانی که همه انسان ها می پذیرند خواسته شده است، باید استدلالی را انتخاب کنیم که مربوط به همگان (همه انسان ها) باشد. یکی از دلایل وجود بعد روحانی، ثابت بودن خود است. در این مورد می گوییم: هر کس درک روشنی از خود دارد و در اثبات آن به هیچ گونه استدلالی احتیاج ندارد.

۵۴- پاسخ: گزینه ۱

این که خداوند حکیم و کارهایش هدفمند است و به تعبیر صورت سؤال، تدبیر حساب شده ای در جهان حاکم است، ضرورت معاد را ایجاب (واجب) می کند که آیه ﴿لَيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ﴾: «حتماً شما را در روز قیامت جمع می کند.» حاکی از آن است. بی اعتقادی به معاد، موجب افتادن در آتش جهنم می شود، زیرا کسی که به معاد اعتقادی ندارد، برای کار نیک تلاش نمی کند و در نتیجه، سرانجامش آتش است که آیه ﴿فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنَ النَّارِ﴾: «پس وای بر کافران از آتش جهنم» حاکی از آن است.

۵۵- پاسخ: گزینه ۲

آن کسی که تصمیم می گیرد و مرتکب گناه می شود و کرامت خدادادی خود را لکه دار می کند، خود انسان است. مصادیق آیه شریفه ﴿وَالَّذِينَ كَسَبُوا السَّيِّئَاتِ﴾ که همان گناهکاران هستند، در حقیقت کرامتی را که خدا به انسان بخشیده، نادیده گرفته اند. آیه ﴿لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ...﴾ مربوط به انسانی است که از گناه دوری نموده و در نتیجه، خداوند نیز نتیجه این عمل را دوری از گرد ذلت و برخورداری از پاداشی بیشتر بیان کرده است. در حقیقت به نیکوکاران بیان می کند که نتیجه عمل خودشان است.

۵۶- پاسخ: گزینه ۳

آیه ۴۰ سوره یس برخی از قانون مندی های جهان را بیان می کند که عبارتند از: عدم برخورد ماه و خورشید به یکدیگر و گردش آن ها در مدار خود. این تقدیر و قانون مندی سبب شده است که انسان ایمان را تنظیم نموده و با اعتماد و اطمینان از دقت و نظم آن، برنامه ریزی و عمل کند. البته این مفهوم در کتاب درسی قدیم طرح و در کتاب درسی جدید حذف شده است. آیه ﴿وَاللَّاسِمُسُ يَنْبَغِي لَهَا...﴾ بیان گر تقدیر الهی است.

۵۷- پاسخ: گزینه ۱

توکل، جانشین تنبلی و ندانم کاری افراد نیست، بلکه کمک کننده و امیددهنده به کسی است که اهل همت، تعقل و پشتکار است. آیه ای که بر توکل بر خدا اشاره دارد، آیه ﴿وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَءِيلَ لَا سَعَىٰ عَلَيْكَ إِحْسَانُ حَكْمَتِكَ فِي تَحْكُمِهِ﴾: «و اگر خدا برای من رحمتی خواهد آید آنان بازدارنده رحمت او هستند؟» است.

۵۸- پاسخ: گزینه ۳

با توجه به مفاهیم مطرح در این آیه:

﴿قُلْ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ﴾: «بگو خدا آفریننده همه چیز است»؛ خالقیت خداوند

﴿وَإِلَهُهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ﴾: و او یکتای قهار است؛ وحدانیت و نیرومندی و توانایی خداوند

با گزینه (۳) ارتباط مفهومی دارد:

(۳) ﴿إِن يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ﴾: اگر بخواهد شما را می برد و آفرینش جدیدی می آورد؛ قدرت خالقیت خداوند

﴿وَمَا ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ بَعِيزٌ﴾: و این کار بر خدا دشوار نیست؛ توانایی خداوند

گزینه (۱) فقط به عبث نبودن خلقت انسان اشاره نموده است و مفهوم اول را به طور کامل ندارد. از طرف دیگر مفهوم دوم، یعنی قدرت خداوند نیز در آن آیه نیامده و در نتیجه، پاسخ درست نیست.

* البته سازمان سنجش، کلید این سؤال را (۴) زده است و با هیچ توجیهی این گزینه نمی تواند پاسخ درست باشد.

۵۹- پاسخ: گزینه ۳

طبق سنت امداد، رحمت الهی به همه افراد جامعه، چه نیکوکار و چه بدکار می‌رساند. آیه ﴿كَلَّا نَمْدُ هُوَ لَاءَ وَ هُوَ لَاءَ مِنْ عَطَاءِ رَبِّكَ﴾: پاسخ درست است.

۶۰- پاسخ: گزینه ۱

این سؤال را باید با توجه به ترجمه آیه پاسخ داد:

﴿وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ﴾: از هوس‌های آنان پیروی نکن: پیروی نکردن از هوس‌های مردم

﴿وَقُلْ ءَامَنْتُ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنْ كِتَابٍ﴾: و بگو به هر کتابی که خدا نازل کرده است، ایمان آوردم: واحد بودن دین خدا

۶۱- پاسخ: گزینه ۴

برخی از آن‌ها در مساجد می‌نشستند و داستان‌های خرافی درباره پیامبران برای مردم نقل می‌کردند.

حاکمان بنی‌امیه و بنی‌عباس اغلب به اندیشه‌هایی میدان می‌دادند که به قدرت آنان کمک می‌کرد و مردم را مطیع آنان می‌گرداند.

از طرف دیگر رواج عقیده جبری‌گری از اقدامات بنی‌امیه بوده است. با توجه به همه این موارد، گزینه (۴) پاسخ درست است.

«ترویج دنیادوستی» که در گزینه‌های (۱) و (۲) آمده، نادرست است.

۶۲- پاسخ: گزینه ۳

پیرامون «تقویت معرفت، ایمان و محبت به امام» آمده: عصر غیبت، عصر دودلی‌ها، شک و تردیدهاست.

پیامبر اکرم ﷺ به حضرت علی (ع) در این خصوص می‌فرمایند: «بزرگ‌ترین مردمان در ایمان و یقین، کسانی هستند که در روزگاران آینده زندگی

می‌کنند، پیامبرشان را ندیده‌اند، امام آن‌ها در غیبت است و فقط به سبب خواندن قرآن کریم و احادیث معصومین (ع) و تفکر در آن‌ها ایمان

می‌آورند.» گزینه ۳ پاسخ درست است.

۶۳- پاسخ: گزینه ۲

امیرالمؤمنین مسلمانان را چنین راهنمایی می‌کند: «آگاه باشید که وقتی می‌توانید در آن شرایط راه رستگاری را تشخیص دهید که ابتدا رهاکنندگان

و پشت کنندگان به صراط مستقیم را شناسایی نمایید.»

۶۴- پاسخ: گزینه ۱

با توجه به آیه ﴿وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنْفِرُوا كَافَّةً فَلَوْ لَا نَفَرَ مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِنْهُمْ طَائِفَةٌ لِيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَ لِيُنْذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ

يَحْذَرُونَ﴾، ثمره هجرت گروهی از مؤمنان با هدف تفقه برای مردم، مواظبت و توجه مردم در احکام الهی است.

۶۵- پاسخ: گزینه ۳

گرایشی که منکرین معاد را بی‌توجهی به مرگ یا ترس و اضطراب از مرگ می‌کشاند، میل به جاودانگی است.

با توجه به آیات ۱۰۳ و ۱۰۴ سوره کهف که می‌فرماید: ﴿قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا﴾، ﴿الَّذِينَ ضَلَّ سَعْيُهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ

يَحْسِنُونَ﴾: «بگو آیا به شما خبر دهیم که زیان‌کارترین در کارها چه کسانی هستند. کسانی که کوشش‌شان در زندگی دنیا گم شده و خود

می‌پندارند که بهترین عملکرد را دارند.» پاسخ درست گزینه (۳) است.

۶۶- پاسخ: گزینه ۴

طبق آیات (۵) و (۵۲) سوره یس می‌فرماید: ﴿وَنَفِخْ فِي الصُّورِ فَإِذَا هُمْ مِنَ الْأَجْدَاثِ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ قَالُوا يَا وَيْلَنَا مَنْ بَعَثَنَا مِنْ مَرْقَدِنَا هَذَا مَا وَعَدَ

الرَّحْمَنُ وَ صدَّقَ الْمُرْسَلُونَ﴾: «هنگامی که نفخ صور دوم اتفاق می‌افتد و کافران از قبرها بیرون می‌آیند، می‌گویند ای وای بر ما چه کسی ما را از

قبرهایمان بیرون آورد و این وعده خدای رحمان است و پیامبران راست گفتند.»

۶۷- پاسخ: گزینه ۳

با توجه به آیه ۳۲ سوره اعراف می‌فرماید: ﴿قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ وَ الطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً

يَوْمَ الْقِيَامَةِ﴾: «بگو چه کسی زیورهایی را که خدا برای بندگانش پدید آورده حرام کرده و روزی‌های پاکیزه را. بگو این‌ها برای کسانی است که ایمان

دارند در زندگی دنیا و در روز قیامت، خاص آنان است.»

۶۸- پاسخ: گزینه ۲

با توجه به ترجمه آیات ۲۳ و ۲۴ سوره بقره داریم:

﴿وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِثْلِهِ وَ ادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾: و اگر شک دارید در آن چه بر بنده

خود نازل کردیم پس یک سوره مانند آن بیاورید و شاهدانتان را غیر از خدا فراخوانید اگر راست می‌گویید: شک درباره وحیانی بودن قرآن کریم

﴿فَإِنْ لَمْ تَفْعَلُوا وَ لَنْ تَفْعَلُوا﴾: پس اگر انجام ندادید و هرگز انجام نخواهید داد: بازنگشتن از این شک

﴿اتَّقُوا النَّارَ الَّتِي وَقُودُهَا النَّاسُ وَ الْحِجَارَةُ أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ﴾: پس از آتشی که هیژمش مردم و سنگ‌ها، که برای کافران آماده شده است بترسید،

هیژم آتش کافران از مردم و سنگ‌هاست.

۶۹- پاسخ: گزینه ۲

ریشه شرک و بت‌پرستی جدید آن است که برخی از انسان‌ها در عین قبول داشتن خداوند، دین و دستورات آن را در متن زندگی خود وارد نمی‌کنند

و تمایلات دنیایی و نفسانی خود را اصل قرار می‌دهند. نتیجه اصل قرار دادن تمایلات دنیایی و نفسانی در زندگی مسلمانان، گرفتاری در شرک

پیچیده‌تر و خطرناک‌تری از عصر جاهلیت است.

۷۰- پاسخ: گزینه ۴

پیرامون «پیروی از خداوند» آمده: برخی می‌گویند: قلب انسان با خدا باشد، کافی است و عمل به احکام دینی ضرورتی ندارد، اعمال ظاهری و ظاهر انسان مهم نیست، آن چه اهمیت دارد، درون و باطن انسان است.

امام صادق علیه السلام فرمودند: «ما احب الله من عصاه»: «کسی که از فرمان خدا سرپیچی می‌کند او را دوست ندارد.» روایت امام صادق علیه السلام نفی و پاسخ به دیدگاهی را بیان می‌کند که پیروی از خداوند و اعمال ظاهری انسان را بی‌اهمیت می‌داند.

۷۱- پاسخ: گزینه ۱

با توجه به آیه «ادع الی سبیل ربک بالحکمة و الموعظة الحسنه و جادلهم بالتی هی احسن» کاربرد اندرز (الموعظة الحسنه) و دانش (الحکمة) در زمینه دعوت مردم به راه الهی (ادع الی سبیل ربک) به پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله و سلم دستور داده شده است.

۷۲- پاسخ: گزینه ۱

با توجه به آیه ۱۱۰ سوره آل عمران: «كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ»: دلیل برتری یک قوم بر دیگر اقوام را وجود امر به معروف و نهی از منکر و ایمان به خدا در آنان می‌داند.

۷۳- پاسخ: گزینه ۳

پیشوایان ما زنانی را که فقط با تعیین مهریه‌هایی زیاد و شرایط مالی سنگین حاضر به ازدواج می‌شوند، بی‌برکت دانسته‌اند.

۷۴- پاسخ: گزینه ۴

اگر بچه‌ای سرمایه‌ای داشته باشد و از آن منافعی به‌دست آید، بنابر احتیاط واجب بعد از آن که بالغ شد، باید خمس آن را بدهد.

۷۵- پاسخ: گزینه ۱

مسافری که پیش از ظهر به محلی برسد که قصد کرده ده روز در آن جا بماند، باید نمازهای پس از آن را تمام بخواند، چون ده روز در آن جا می‌ماند. در خصوص روزه نیز، چون پیش از ظهر رسیده اگر چیزی نخورده یا نیاشامیده باشد (مبطل روزه انجام نداده)، باید روزه‌اش را کامل کند و اگر چیزی خورده یا آشامیده باشد، باید بعداً قضای آن روز را به جا آورد.

زبان انگلیسی

۷۶- پاسخ: گزینه ۲

در حال حاضر، یک برنامه تلویزیونی جدید که توسط شبکه ایست وست تولید شده، وجود دارد که توجه میلیون‌ها بیننده را از سرتاسر جهان جلب کرده است.

توضیح: با توجه به مفهوم جمله در این تست، جمله‌واره وصفی مورد سؤال است. در جمله‌واره وصفی کوتاه شده (عبارت وصفی) معمولاً یکی از دو گزینه زیر می‌تواند درست باشد:

۲- p.p. (قسمت سوم فعل)

۱- فعل ing دار (ing + شکل ساده فعل)

با توجه به این که عبارت ذکر شده در گزینه‌ها (a new TV program) مفعول فعل عبارت وصفی (produce) است، قسمت سوم فعل درست می‌باشد.

بیشتر بدانید: در واقع جمله‌واره وصفی ساختار مجهول داشته که قبل از کوتاه شدن و تبدیل به عبارت وصفی به‌صورت زیر بوده است:

There is now a TV program which/ that is produced by East-West Network ...

جمله‌واره وصفی

→ There is now a TV program produced by East-West Network ...

عبارت وصفی

۷۷- پاسخ: گزینه ۲

ما همگی باید در تمام مواقع مراقب باشیم تا احساسات سایر افراد را خدشه‌دار نکنیم.

توضیح: با توجه به این که این جمله بیانگر هدف و مقصود است و بعد از جای خالی، ضمیر فاعلی (we) را داریم، so that پاسخ درست می‌باشد.

۷۸- پاسخ: گزینه ۱

مادرم زمانی می‌گفت که خیلی ناراحت بود که آشپزی آن قدر از وقتش را گرفت.

توضیح: بعد از unhappy (ناراحت)، و با استفاده از that-clause. در مورد آن اطلاعات بیشتر ارائه می‌شود. دقت کنید که بعد از that-clause به جمله کامل نیاز داریم و بنابراین cook باید در جایگاه فاعل قرار گیرد. توجه کنید که اگر بخواهیم فعل را در جایگاه فاعل قرار دهیم باید آن را ing دار کنیم.

۷۹- پاسخ: گزینه ۴

این که آیا اعضای تیم دیگر موافقت کنند که به من کمک کنند یا نه، قرار نیست نظرم را در مورد این که قصد دارم در ادامه چه کار کنم، تغییر دهد.

توضیح: حرف ربط whether (به معنی آیا، که آیا) پرسشی غیرمستقیم یا شک در انتخاب بین دو امکان را بیان می‌دارد.

۸۰- پاسخ: گزینه ۳

یا او ساعات معقولی را کار می کند یا سلامتی اش آسیب می بیند.

(۱) فعالانه (۲) مؤثر / کارآمد (۳) منطقی / معقول (۴) راحت / آسوده

۸۱- پاسخ: گزینه ۴

وقتی که رئیس جمهور از این واقعیت که افراد زیادی در این کشور در فقر زندگی می کردند، مطلع شد، (وجود) او از شرمساری پُر شد.

(۱) فشار (۲) حالت اضطراری، اورژانس (۳) تصور / تخیل (۴) خجالت / شرمندگی / شرمساری

۸۲- پاسخ: گزینه ۲

متأسفانه ما الان در جامعه‌ای زندگی می کنیم که موفقیت را عمدتاً با توجه به چیزهای مادی که داریم، در نظر می گیرد.

(۱) به شدت / خیلی (۲) اساساً / عمدتاً (۳) به لحاظ جسمانی (۴) سابقاً / پیش از این

۸۳- پاسخ: گزینه ۳

آن دختر جوان، امکان یافتن یک شغل مناسب را برای خودش در یک شرکت خارجی با درآمد مناسب، ارزیابی می کند.

(۱) پیشنهاد کردن / اشاره کردن (۲) مقایسه کردن / سنجیدن (۳) وزن کردن / ارزیابی کردن (۴) آماده کردن / مهیا کردن

۸۴- پاسخ: گزینه ۳

بچه ها نجات یافتند، اما آتش خانه شان را ویران کرد.

(۱) گرفتن / رسیدن به (۲) رنج بردن / درد کشیدن (۳) تخریب کردن / ویران کردن (۴) تکان دادن / تکان خوردن

۸۵- پاسخ: گزینه ۲

اقدام آن خانم برای کسب تحصیلات کالج، بخشی از تلاش او برای حمایت مالی بهتر از بچه هایش است.

(۱) درآمد (۲) تقلا / کشمکش / تلاش (۳) کار / نیروی کار (۴) اعتماد / اعتماد به نفس

۸۶- پاسخ: گزینه ۱

از دست تو خسته شده ام، لطفاً در مورد چیزهایی که مایل نیستی سخت کار کنی تا (آن ها را) تغییر دهی، گلایه نکن.

(۱) مایل / مشتاق (۲) اجتماعی (۳) خاص / ویژه (۴) مسئول

۸۷- پاسخ: گزینه ۴

بلافاصله بعد از این که به پاریس رسیدیم، هتل را ترک کردیم تا گشتن در شهر را شروع کنیم.

(۱) وارد شدن / وارد کردن (۲) تشخیص دادن / فهمیدن (۳) انجام دادن / اجرا کردن (۴) کاوش کردن / اکتشاف کردن / گشتن

■ ترجمه Cloze Test

گاليله در ۱۵ فوریه سال ۱۵۶۴، در پیزا (در) توسکانی متولد شد. پدرش، وینچنزو گاليله، موسیقی دانی بود که به پیشرفت تئوری و عملی موسیقی کمک کرد. خانواده در اوایل دهه ۱۵۷۰ به فلورانس نقل مکان کردند، جایی که خانواده گاليله قبلاً برای سال ها زندگی کرده بودند. گاليله در اوسط دوران جوانی اش در والومبروسا، نزدیک فلورانس، حضور یافت و سپس در سال ۱۵۸۱ به دانشگاه پیزا رفت، دانشگاهی که قرار بود در آن پزشکی بخواند. با وجود این، او به ریاضیات علاقه مند شد و تصمیم گرفت مباحث ریاضی و فلسفه را به حرفه اش تبدیل کند، هرچند پدرش از او می خواست که این کار را نکند. گاليله سپس شروع به آماده کردن خودش برای تدریس فلسفه ارسطویی و ریاضیات نمود و چندین (مورد) از سخنرانی های کلاسی او تا امروز دوام آورده اند. گاليله در سال ۱۵۸۵، دانشگاه را بدون کسب مدرک ترک کرد و به مدت چند سال، در فلورانس و سينا، در مباحث ریاضی، (به صورت) خصوصی درس می داد.

۸۸- پاسخ: گزینه ۲

توضیح: در صورتی که دو عمل در گذشته با فاصله زمانی از یکدیگر انجام شده باشند، برای اشاره به عملی که قبل تر انجام شده، از زمان گذشته کامل (had + p.p.) استفاده می شود.

۸۹- پاسخ: گزینه ۱

توضیح: با توجه به وجود ضمیر موصولی where بعد از جالی خالی و همین طور با در نظر گرفتن مفهوم جمله، در اینجا گزینه ۱ کامل کننده جمله خواهد بود.

۹۰- پاسخ: گزینه ۲

(۱) بر مبنای (۲) علاقه مند به (۳) مطمئن در مورد (۴) پریشان توسط / سردرگم توسط

۹۱- پاسخ: گزینه ۱

توضیح: حروف ربط though, although و even though (به معنی اگرچه، گرچه) برای نشان دادن تضاد غیرمنتظره بین دو جمله به کار می روند.

۹۲- پاسخ: گزینه ۳

(۱) کشیدن / کش دادن (۲) اطلاع دادن به / مطلع کردن (۳) زنده ماندن / جان سالم به در بردن / دوام آوردن (۴) تعمیم دادن / عمومیت بخشیدن

■ ترجمه درک مطلب ۱

پروتئین نقش بسیار مهمی را در برنامه سلامت، زیبایی و ضدپیری موفق ایفا می‌کند. آن ماده ابتدایی حیات است. در واقع، کلمه پروتئین از یک لغت یونانی باستانی به معنی «دارای اهمیت اولیه» ریشه می‌گیرد.

بدن بدون آن نمی‌توانست رشد یا کار کند. وقتی که پروتئین هضم می‌شود، به اسیدهای آمینه تجزیه می‌شود که سپس توسط سلول‌ها برای ترمیم خودشان استفاده می‌گردد. از آن جایی که بدن انسان، تنها می‌تواند ۱۱ تا ۲۰ اسید آمینه‌ای را که برای حیات ضروری هستند، تولید کند، ۹ مورد باقی‌مانده باید از طریق مصرف پروتئین خوراکی تأمین شود.

بدن‌های ما، بدون پروتئین وارد حالت پیری زودرس می‌شود. عضله‌ها، اندام‌ها، استخوان‌ها، غضروف، پوست و آنتی‌بادی‌هایی که از ما در برابر بیماری‌ها محافظت می‌کنند، همگی از پروتئین تشکیل می‌شوند. حتی آنزیم‌هایی که در واکنش شیمیایی ضروری در بدن - از هضم غذا گرفته تا ساخت سلول‌ها - شرکت می‌کنند، از پروتئین درست می‌شوند. اگر سلول‌های شما، دسترسی کامل به تمام اسیدهای آمینه ضروری را نداشته باشند، ترمیم سلولی ناقص و همچنین بسیار کندتر خواهد بود.

توجه به این نکته ضروری است که پروتئین قابل ذخیره شدن در بدن‌های ما نیست؛ از این رو ما برای سلامت مطلوب و ترمیم سلولی باید در هر وعده غذایی، منبع خوبی از پروتئین با کیفیت داشته باشیم.

۹۳- پاسخ: گزینه ۱

متن عمدتاً در مورد چه جنبه‌ای از پروتئین بحث می‌کند؟

- (۱) کاری که انجام می‌دهد
(۲) آن چیزی که از آن تشکیل شده است
(۳) (این که) آن چه‌طور تولید می‌شود
(۴) (این که) آن را کجا می‌توان یافت

۹۴- پاسخ: گزینه ۲

کدام یک از موارد زیر در مورد ریشه کلمه «پروتئین» درست است؟

- (۱) آن با کلمه‌هایی که به معنی سلامت، زیبایی و ضد پیری هستند، مرتبط است.
(۲) کلمه واقعی که در اصل، آن (پروتئین) از آن نشأت می‌گیرد، به معنی چیزی است که با اهمیت پروتئین برای بدن انسان منطبق است.
(۳) آن از کلمه‌ای در زبان انگلیسی نشأت می‌گیرد که معنای مشابهی با یک کلمه یونانی دارد، به معنی «دارای اهمیت اولیه».
(۴) آن به کلمه‌ای که در زبان یونانی بر می‌گردد که وقتی نقش پروتئین در حفاظت از سلامت ما در ابتدا کشف شد، ابداع گردید.

۹۵- پاسخ: گزینه ۳

طبق متن، کدام یک از موارد زیر درباره پروتئین درست نیست؟

- (۱) آن منبع اسیدهای آمینه‌ای است که سلول‌های انسان برای ترمیم خودشان نیاز دارند.
(۲) آن چیزی که بدن انسان برای محافظت از خودش در برابر بیماری‌ها استفاده می‌کند، از پروتئین تشکیل می‌شود.
(۳) منبع تمام اسیدهای آمینه‌ای که بدن انسان برای کارکرد مناسب نیاز دارد، پروتئینی است که ما مصرف می‌کنیم.
(۴) سلول‌های ما برای ترمیم خودشان به چند اسید آمینه نیاز دارند که تعداد زیادی از آن‌ها از طریق مصرف پروتئین خوراکی تأمین می‌شود.

۹۶- پاسخ: گزینه ۱

می‌توان از متن متوجه شد که آنزیم‌ها

- (۱) در فرایند تولید سلول نقش دارند.
(۲) برای تولید پروتئین در بدن مورد نیاز است.
(۳) دسترسی داشتن به اسیدهای آمینه ضروری را برای سلول‌های ما امکان‌پذیر می‌کنند.
(۴) محصول تعدادی واکنش شیمیایی ضروری بدن انسان هستند.

توضیح: با توجه به صورت سؤال، انتظار می‌رود که پاسخ این تست، در متن به صورت صریح ذکر نشده باشد و قابل استنباط از متن باشد، چرا که **understood** در تست نشان می‌دهد در این جا سؤال استنباطی مدنظر است. بنابراین، با توجه به این که گزینه (۳)، طبق پاراگراف‌های دوم و سوم متن، قابل استنباط از متن است اما گزینه (۱) در متن به طور صریح ذکر شده است. پاسخ مناسب‌تر گزینه (۳) می‌باشد، اما در کلید نهایی سازمان سنجش، گزینه (۱) به عنوان پاسخ درست ذکر شده است.

■ ترجمه درک مطلب ۲

دلفین‌ها حیواناتی بسیار اجتماعی هستند که اغلب در دسته‌هایی دارای تا دوازده عضو زندگی می‌کنند، هر چند اندازه و ساختار دسته‌ها بین گونه‌ها و مکان‌ها (ی مختلف) بسیار متفاوت است. در محل‌های دارای فراوانی غذا، دسته‌ها می‌توانند به صورت موقتی با هم ادغام شوند و ابردسته‌ای را تشکیل دهند؛ این گونه گروه‌ها ممکن است به بیش از ۱۰۰۰ دلفین برسند. عضویت در دسته‌ها سخت گیرانه نیست؛ (و) تبادل (بین دسته‌ها) متداول است. با وجود این، دلفین‌ها می‌توانند روابط اجتماعی مستحکمی داشته باشند؛ آن‌ها با اعضای مجروح یا بیمار خواهند ماند، (و) حتی اگر نیاز باشد با آوردن آن‌ها به سطح (آب) به تنفس آن‌ها کمک خواهند کرد. به نظر نمی‌رسد که این نوع دوستی به گونه خودشان محدود باشد.

مشاهده شده است که دلفین موکو در نیوزلند، چندین بار، نهنگ عنبر ماده‌ای را به همراه بچه‌اش، از آب کم‌عمقی که در آن گیر افتاده بودند، به بیرون هدایت کرد. همچنین دیده شده است که آن‌ها با شنا کردن مدور به دور شناگران یا (با) حمله به کوسه‌ها برای دور کردن آن‌ها، از شناگران در برابر کوسه‌ها محافظت کرده‌اند.

۹۷- پاسخ: گزینه ۴

بهترین عنوان برای این متن چیست؟

(۱) دلفین‌ها: بسیار باهوش (۲) انسان‌ها و دلفین‌ها (۳) بازیگوش‌ترین حیوان (۴) رفتار اجتماعی دلفین‌ها

۹۸- پاسخ: گزینه ۲

طبق متن، یک ابرگروه

(۱) به ندرت شکل می‌گیرد. (۲) شامل صدها دلفین است.

(۳) وقتی شکل می‌گیرد/ به همان شکل می‌ماند. (۴) جایی که غذای وجود دارد/ قابل مشاهده است.

توضیح: گزینه مورد نظر سازمان سنجش در کلید نهایی این تست گزینه (۲) است. هرچند گزینه (۲) نیز درست است و اشکال خاصی ندارد، اما گزینه (۴) نیز کاملاً درست می‌باشد و آن را به هیچ دلیلی نمی‌توان نادرست در نظر گرفت.

۹۹- پاسخ: گزینه ۴

عبارت «this altruism» (این نوع دوستی) در پاراگراف ۱ به چه معنی است؟

(۱) برای نفس کشیدن به سطح (آب) آمدن (۲) تشکیل دادن روابط اجتماعی مستحکم

(۳) مجروح یا بیمار شدن دلفین‌ها (۴) کمک کردن دلفین‌ها به یکدیگر

۱۰۰- پاسخ: گزینه ۱

متن، دلفین موکو را در نیوزلند نام می‌برد تا

(۱) یک جمله قبل‌تر را تقویت کند. (۲) از زندگی خانوادگی دلفین‌ها مثالی ارائه کند.

(۳) نشان دهد که گونه‌ای متفاوت دلفین‌ها وجود دارد. (۴) ثابت کند که دلفین‌ها از سایر حیوانات دریایی باهوش‌تر هستند.

مؤسسه آموزشی فرهنگی

ریاضیات

۱۰۱- پاسخ: گزینه ۴

$$A = \{2, 3, 5, 7, 11, \dots\} \text{ و } B = \{1, 3, 5, 7, 9, \dots\}$$

تک تک گزینه‌ها را بررسی می‌کنیم:

گزینه ۱: $A \cup B = \{1, 2, 3, 5, 7, \dots\}$

گزینه ۲: $A \cap B = \{3, 5, 7, \dots\}$

گزینه ۳: $B - A = \{1, 9, 15, \dots\}$

گزینه ۴: $A - B = \{2\}$ متناهی

۱۰۲- پاسخ: گزینه ۱

باید کاری کنیم تا پایه‌ها در طرفین تساوی یکسان شوند:

$$\begin{aligned} (0.75)^3 (16)^{x+1} = 216 &\Rightarrow \left(\frac{3}{4}\right)^3 \times (2^4)^{x+1} = 6^3 \\ \Rightarrow \frac{3^3}{(2^2)^3} \times 2^{4x+4} = (2 \times 3)^3 &\Rightarrow \frac{3^3 \times 2^{4x+4}}{2^6} = 2^3 \times 3^3 \\ \xrightarrow[\text{از طرفین مساوی حذف } 3^3]{2^{4x+4-6} = 2^3} &\Rightarrow 2^{4x-2} = 2^3 \\ \xrightarrow[\text{توان ها هم برابرند}]{\text{چون پایه ها برابرند}} &4x-2=3 \Rightarrow 4x=3+2 \Rightarrow 4x=5 \Rightarrow x=\frac{5}{4} \end{aligned}$$

۱۰۳- پاسخ: گزینه ۱

راه حل اول:

$$\begin{aligned} \text{عبارت اول} &= \frac{4x^2 - 12x + 9}{4x - 6} = \frac{(2x-3)^2}{2(2x-3)} = \frac{2x-3}{2} \\ \text{عبارت دوم} &= 2 - \frac{4x-3}{x} = \frac{2x - (4x-3)}{x} = \frac{2x-4x+3}{x} = \frac{-2x+3}{x} \quad \text{فاکتور از منفی} \\ \text{حاصل نهایی} &= \frac{2x-3}{2} \div \frac{-(2x-3)}{x} = \frac{2x-3}{x} \times \frac{x}{-(2x-3)} = -\frac{x}{2} \end{aligned}$$

راه حل دوم:

می‌توان با جایگذاری یک عدد (مثلاً عدد ۲، به شرط آنکه مخرج را صفر نکند) به پاسخ رسید:

$$\frac{4(2)^2 - 12(2) + 9}{4(2) - 6} \div \left(2 - \frac{4(2) - 3}{2}\right) = \frac{16 - 24 + 9}{8 - 6} \div \left(2 - \frac{5}{2}\right) = \frac{1}{2} \div \left(-\frac{1}{2}\right) = \frac{1}{2} \times \frac{-2}{1} = -1$$

حال به جای x در گزینه‌ها هم عدد ۲ را قرار می‌دهیم:

$$\begin{aligned} \text{گزینه (۱): } -\frac{x}{2} &= \frac{-2}{2} = -1 \\ \text{گزینه (۲): } \frac{2}{2} &= 1 \\ \text{گزینه (۳): } \frac{-1}{2(2)} &= \frac{-1}{4} \\ \text{گزینه (۴): } \frac{2(2)-3}{2} &= \frac{1}{2} \end{aligned}$$

پس گزینه (۱) درست است.

۱۰۴- پاسخ: گزینه ۲

هر عبارت را به ساده‌ترین صورت ممکن می‌نویسیم:

$$\begin{aligned} \text{عبارت اول} &= \frac{2}{3-\sqrt{7}} \times \frac{3+\sqrt{7}}{3+\sqrt{7}} = \frac{2(3+\sqrt{7})}{(3)^2 - (\sqrt{7})^2} = \frac{2(3+\sqrt{7})}{9-7} = \frac{2(3+\sqrt{7})}{2} = 3+\sqrt{7} \\ \text{عبارت دوم} &= \sqrt{(2-\sqrt{7})^2} \quad \begin{array}{l} \text{توان ۲ با فرجه ۲} \\ \text{رادیکال را ساده می‌کنیم} \end{array} \quad \underbrace{2-\sqrt{7}}_{\text{منفی}} \sqrt{7} \approx 2/6 - (2-\sqrt{7}) = -2+\sqrt{7} \\ \text{عبارت سوم} &= -\sqrt{28} = -\sqrt{4 \times 7} = -2\sqrt{7} \\ \text{عبارت چهارم} &= \frac{\sqrt{8}}{\sqrt{2}} = \frac{2\sqrt{2}}{\sqrt{2}} = 2 \\ \text{پاسخ نهایی} &= 3+\sqrt{7} - 2+\sqrt{7} - 2\sqrt{7} + 2 = 3 \end{aligned}$$

$$\begin{array}{r|l} 4x^3 - 19x + 12 & 2x - 3 \\ \hline 4x^3 & 2x^2 + 3x - 5 \\ \hline -19x + 12 & \\ \hline -19x + 12 & \\ \hline 0 & \\ \hline 0 & \\ \hline -10x + 12 & \\ \hline -10x + 12 & \\ \hline 0 & \\ \hline 0 & \\ \hline -3 & \end{array}$$

$$\frac{4x^3}{2x} = 2x^2$$

$$\frac{6x^2}{2x} = 3x$$

$$\frac{-10x}{2x} = -5$$

خارج قسمت تقسیم، عبارت $2x^2 + 3x - 5$ است و مجموع ضرایب آن برابر است با: $2 + 3 - 5 = 0$.

۱۰۶- پاسخ: گزینه ۴

از روی بازه (حدود) دسته داده شده، طول دسته را به دست می آوریم:

$$C = 71 - 63 = 8 \Rightarrow R = C.K = 8 \times 6 = 48$$

اگر تعداد دسته ها را تغییر دهیم ($k = 16$ جدید)، دامنه تغییرات تغییر نمی کند. بنابراین جدید C را به دست می آوریم:
از طرفی خواهیم داشت:

$$C_{\text{جدید}} = \frac{R}{k_{\text{جدید}}} = \frac{48}{16} = 3$$

$$R = \max - \min \Rightarrow 48 = 71 - \min \Rightarrow \min = 71 - 48 = 23$$

از آنجا که کمترین داده همان کران پایین دسته اول است خواهیم داشت:

$$C_{\text{جدید}} = 23 + 24 = 47 \Rightarrow (9 - 1)C_{\text{جدید}} = 40 \Rightarrow \text{کران پایین دسته اول} = \text{کران پایین دسته نهم جدید}$$

۱۰۷- پاسخ: گزینه ۳

می دانیم در نمودار چندبر فراوانی روی محور x ها، مراکز دسته ها قرار می گیرند و اختلاف دو مرکز دسته متوالی برابر طول دسته است:

$$C = 13 - 10 = 3$$

با داشتن $C = 3$ حدود دسته ها را می یابیم. مثلاً در مورد دسته اول داریم:

$$-\frac{C}{2} = 10 - \frac{3}{2} = 10 - 1.5 = 8.5$$

$$+\frac{C}{2} = 10 + \frac{3}{2} = 10 + 1.5 = 11.5$$

ضمناً در نمودار چندبر فراوانی اعداد روی محور y ها متناظر با فراوانی (مطلق) آن هاست، بنابراین جدول فراوانی متناظر با این نمودار به صورت زیر است:

حدود دسته	$[8.5 - 11.5)$	$[11.5 - 14.5)$	$[14.5 - 17.5)$	$[17.5 - 20.5)$	$[20.5 - 23.5)$
فراوانی	۶	۸	۱۹	۱۵	۱۲

آنچه مورد سؤال است، درصد فراوانی نسبی داده ها در بازه (فاصله) $[11.5 - 17.5)$ یعنی دسته های دوم و سوم است:

$$\text{درصد فراوانی نسبی} = \frac{\text{فراوانی مطلق}}{\text{تعداد کل داده ها}} \times 100 = \frac{8 + 19}{6 + 8 + 19 + 15 + 12} \times 100 = \frac{27}{60} \times 100 = 45$$

۱۰۸- پاسخ: گزینه ۴

انحراف معیار ۲ است، بنابراین واریانس داده ها $4 = (2)^2$ می باشد:

$$88 + [(17 - 16)^2 + (20 - 16)^2 + (11 - 16)^2] = 88 + [1 + 16 + 25] = 88 + 42 = 130$$

حال واریانس جدید را به دست می آوریم:

$$\text{واریانس جدید} = \frac{130}{22 + 3} = \frac{130}{25} = 5.2$$

↑
تعداد داده های اضافه شده

۱۰۹- پاسخ: گزینه ۲

$$f(x) = \sqrt{2 - \sqrt{2x - 2}}$$

ابتدا دامنه عبارت $\sqrt{2x - 2}$ را تعیین می کنیم:

$$2x - 2 \geq 0 \Rightarrow 2x \geq 2 \Rightarrow x \geq 1$$

حال باید کل عبارت زیر رادیکال را بزرگ تر یا مساوی صفر قرار دهیم:

$$2 - \sqrt{2x-2} \geq 0 \Rightarrow 2 \geq \sqrt{2x-2} \xrightarrow{\text{طرفین را به توان ۲ می رسانیم}} 4 \geq 2x-2 \Rightarrow 4+2 \geq 2x \Rightarrow 6 \geq 2x \xrightarrow{+(2)} x \leq 3$$

حال بین جواب‌ها، اشتراک می‌گیریم:

$$\begin{cases} x \geq 1 \\ x \leq 3 \end{cases} \xrightarrow{\text{اشتراک}} 1 \leq x \leq 3$$

۱۱۰- پاسخ: گزینه ۱

چون خط L عمود بر خط $2y + x = 5$ است، پس شیب خط L عکس و قرینه شیب این خط است:

$$2y = -x + 5 \xrightarrow{+2} y = -\frac{1}{2}x + \frac{5}{2} \Rightarrow m_{\text{عمود}} = +2$$

حال با داشتن شیب خط L یعنی $m = 2$ و مختصات یک نقطه از خط L یعنی نقطه $A(2, 1)$ معادله خط را می‌نویسیم و عرض از مبدأ را پیدا می‌کنیم:

$$y = mx + n \xrightarrow[m=2, y=1]{m=2} 1 = 2 \times 2 + n \Rightarrow 1 - 4 = n \Rightarrow n = -3$$

۱۱۱- پاسخ: گزینه ۴

طرفین معادله را در عبارت $x + 4$ یعنی مخرج مشترک بین مخرج‌های دو کسر ضرب می‌کنیم:

$$(x+4)\left(\frac{x^2+1}{x+4} - \frac{11x-1}{x+4} + x = 0\right) \Rightarrow x^2+1-11x+1+x(x+4)=0 \Rightarrow x^2+2-11x+x^2+4x=0$$

$$\Rightarrow 2x^2-7x+2=0 \Rightarrow \Delta = b^2-4ac = (-7)^2-4(2)(2) = 49-16 = 33$$

چون a و c با هم برابرند و Δ هم مثبت است پس معادله دو ریشه معکوس (وارون) هم دارد.

۱۱۲- پاسخ: گزینه ۱

اگر معادله تابع درجه دوم را به صورت $y = ax^2 + bx + c$ در نظر بگیریم، داریم:

$$y = 2x^2 + ax + b \Rightarrow \begin{cases} a = \text{ضریب جمله درجه دو} = 2 \\ b = \text{ضریب جمله درجه یک} = a \\ c = \text{جمله ثابت} = b \end{cases}$$

طول رأس سهمی از رابطه $x = \frac{-b}{2a}$ به دست می‌آید و طبق شکل داده شده این مقدار برابر $-\frac{1}{2}$ است:

$$x = \frac{-b}{2a} = \frac{-a}{2(2)} = \frac{-1}{2} \xrightarrow{\text{حذف منفی از طرفین}} \frac{a}{4} = \frac{1}{2} \Rightarrow 2a = 4 \Rightarrow a = 2$$

پس معادله سهمی به صورت $y = 2x^2 + 2x + b$ است. ضمناً سهمی از نقطه $(1, 0)$ عبور کرده است، یعنی مختصات نقطه در معادله آن صدق می‌کند:

$$0 = 2(1)^2 + 2(1) + b \Rightarrow 0 = 2 + 2 + b \Rightarrow -4 = b \Rightarrow b = -4$$

۱۱۳- پاسخ: گزینه ۱

۲ حرف D را اول و آخر قرار می‌دهیم (هر کدام ۱ حالت). ۶ حرف A, M, A, R, A, N باقی می‌مانند که جایگشت آن‌ها به‌خاطر وجود ۳ حرف A تکراری برابر است با:

$$\frac{6!}{3!} = \frac{6 \times 5 \times 4 \times 3!}{3!} = 120$$

در نهایت:

$$1 \times 120 \times 1 = 120$$

۱۱۴- پاسخ: گزینه ۳

هریک از گزینه‌ها را امتحان می‌کنیم:

$$(1) \text{ گزینه } 1: 14 = 1^2 + 2^2 + 3^2$$

$$(2) \text{ گزینه } 2: 26 = 1^2 + 3^2 + 4^2$$

$$(4) \text{ گزینه } 4: 53 = 1^2 + 4^2 + 6^2$$

اما عدد ۳۷ را نمی‌توان به‌صورت مجموع سه عدد مربع کامل نوشت.

۱۱۵- پاسخ: گزینه ۲

اولین عدد طبیعی دورقمی بخش پذیر بر ۳، عدد ۱۲ و آخرین عدد دورقمی بخش پذیر بر ۳، عدد ۹۹ است. پس ما در اینجا یک دنباله حسابی با جمله اول $a_1 = 12$ و $d = 3$ و $a_n = 99$ خواهیم داشت. برای به دست آوردن مجموع آن‌ها ابتدا باید بفهمیم تعداد آن‌ها چقدر است.

$$a_n : 12, 15, \dots, 99$$

$$a_n = a_1 + (n-1)d \Rightarrow 99 = 12 + (n-1)3 \Rightarrow 99 - 12 = 3n - 3 \Rightarrow 87 + 3 = 3n \Rightarrow n = \frac{90}{3} = 30$$

حال با استفاده از رابطه $S_n = \frac{n}{2}(a_1 + a_n)$ مجموع جملات دنباله بالا را به دست می آوریم:

$$S_{30} = \frac{30}{2}(12 + 99) = 15(111) = 1665$$

۱۱۶- پاسخ: گزینه ۲

در دنباله فیبوناتچی با افزایش n نسبت هر جمله به جمله قبلی $(\frac{F_{n+1}}{F_n})$ به نسبت طلایی یعنی $1/618$ یا $\frac{1+\sqrt{5}}{2}$ نزدیک تر می شود.

$$\frac{1+\sqrt{5}}{2} = \frac{1}{2}(1+\sqrt{5})$$

۱۱۷- پاسخ: گزینه ۲

جملات شامل لگاریتم را به یک طرف تساوی برده و سپس به یک لگاریتم تبدیل می کنیم:

$$\log x + 2 \log 5 - \frac{1}{2} \log 12 + 3 \log 2 = 2 \Rightarrow \log x + \log 5^2 - \log 12^{\frac{1}{2}} + \log 2^3 = 2$$

$$5^2 = 25, \quad 12^{\frac{1}{2}} = \sqrt{12} = \sqrt{4 \times 3} = 2\sqrt{3}, \quad 2^3 = 8$$

$$\log \frac{25 \times 8 \times x}{2\sqrt{3}} = \log \frac{100x}{\sqrt{3}} = 2 \xrightarrow{\text{تعریف لگاریتم}} \frac{100x}{\sqrt{3}} = 10^2$$

$$\frac{100x}{\sqrt{3}} = 100 \xrightarrow{\text{حذف ۱۰۰ از طرفین تساوی}} \frac{x}{\sqrt{3}} = 1 \Rightarrow x = \sqrt{3}$$

خواست مسئله $\log_3 x$ است:

$$\log_3 x = \log_3 \sqrt{3} = \log_3 3^{\frac{1}{2}} = \frac{1}{2} \log_3 3 = \frac{1}{2}$$

۱۱۸- پاسخ: گزینه ۳

$$b = \frac{22}{100} = \frac{11}{50} \Rightarrow b = \left(\frac{1}{2}\right)^T \Rightarrow \frac{11}{50} = \left(\frac{1}{2}\right)^T$$

$$\xrightarrow{\text{از طرفین لگاریتم می گیریم}} \log 11/50 = \log 2^T \xrightarrow{\text{طرفین مساوی، معکوس می شوند}} \frac{25}{8} = 2^T \Rightarrow 3/125 = 2^T$$

$$\Rightarrow \log 3/125 = T \log 2 \Rightarrow 0/495 = T \times 0/3 \Rightarrow T = \frac{0/495}{0/3} = \frac{495}{300} = 1/65$$

$$(قدمت) = T \times 60 \times 60 = 5/6 \times 1/65 = 9/24$$

۱۱۹- پاسخ: گزینه ۴

نسبت نتایج مشاهده شده در یک پیشامد به تعداد کل مشاهدات، همان فراوانی نسبی یا همان احتمال تجربی یا تخمین احتمال است که ممکن است با احتمال نظری یکسان نباشد.

مثلاً در آزمایش پرتاب یک تاس، احتمال نظری ظاهر شدن عدد زوج $\frac{3}{6}$ است. حال اگر شما ۶ بار یک تاس را بیندازید ممکن است دقیقاً ۳ بار عدد

زوج ظاهر نشود. (ممکن است بیشتر یا کمتر باشد)

۱۲۰- پاسخ: گزینه ۱

از پیشامد مکمل استفاده می کنیم:

پیشامد آن که از بین ۴ نفر لااقل ۲ نفر ماه تولد یکسان داشته باشند A

پیشامد آن که ماه تولد هر ۴ نفر متفاوت از هم باشد A'

$$P(A') = \frac{12}{12} \times \frac{11}{12} \times \frac{10}{12} \times \frac{9}{12} = \frac{11 \times 10 \times 9}{12 \times 12 \times 12} = \frac{11 \times 5 \times 3}{12 \times 6 \times 4} = \frac{11 \times 5}{4 \times 6 \times 4} = \frac{55}{96}$$

$$P(A) = 1 - P(A') = 1 - \frac{55}{96} = \frac{41}{96}$$

اقتصاد

۱۲۱- پاسخ: گزینه ۳

اسلام ضمن تأکید بر قناعت و پرهیز از مصرف‌گرایی و به عبارتی، محدود کردن نیازهای انسان، نعمت‌های الهی را بی‌حد و حصر و نامحدود معرفی می‌کند. بر این اساس، ممکن است چنین به نظر برسد که بین پیش‌فرض‌های علم اقتصاد و تعالیم اسلامی تقابلی آشکار وجود دارد؛ ولی با اندکی تأمل می‌توان دریافت که نامحدود بودن نیازهای انسان، الزاماً به معنای مصرف‌گرایی و تأکید بر مظاهر مادی نیست. در پاره‌ای از جوامع غیر اسلامی، مصرف زیاد نوعی ارزش محسوب می‌شود.

۱۲۲- پاسخ: گزینه ۱

الف) انسان با برآورده شدن پاره‌ای نیازهایش، احساس بی‌نیازی نمی‌کند، بلکه نیازهای جدیدی در او شکل می‌گیرد و با عطش بیشتری درصدد رفع نیازها بر می‌آید. بنابراین «انسان‌ها، موجوداتی سیری ناپذیر هستند».

ب) از آنجایی که منابع و امکانات محدود قادر به رفع نیازهای نامحدود انسان نیستند، بنابراین باید نیازها را اولویت‌بندی کرد و ابتدا آن گروه از نیازها را که در اولویت هستند، برطرف ساخت.

ج) این جمله اشتباه است: انسان به‌خاطر کاربردهای متعدد منابع و امکانات در دسترس خود قادر به استفاده از قابلیت‌های متعدد آن‌ها نیست ← جمله درست: از آنجایی که منابع در دسترس انسان کاربردهای گوناگون دارند، انسان باید در مورد نحوه استفاده از این منابع تصمیم بگیرد و همچنین روش معینی را انتخاب کند، زیرا این منابع منحصرأ برای رفع نیاز معینی به کار نمی‌رود بلکه برای برآوردن نیازهای دیگر نیز از آن‌ها استفاده می‌شود.

د) اقتصاددانان به دنبال کشف روابط علت و معلولی، بین پدیده‌های اقتصادی، با جمع‌آوری مشاهدات و اطلاعات، نظریاتی را ارائه می‌کنند و سپس به ارزیابی و قبول یا رد آن می‌پردازند. پس آن‌ها نیز با روش علمی مسائل اقتصادی را مطالعه می‌کنند.

ه) مطالعه موارد مختلف و تأثیر آن‌ها بر یکدیگر در ارتباط با سایر گزینه‌ها و روش‌های علمی مطالعه دانشمندان نیست.

و) پس از ارزیابی نظریات مطرح شده دانشمندان نسبت به رد یا قبول آن‌ها تصمیم می‌گیرند.

۱۲۳- پاسخ: گزینه ۲

الف) میزان سود برابر با تفاوت درآمد و هزینه است.

هزینه - درآمد = سود

ب) نیازهای عمده تولیدکنندگان کالا و خدمات به سه گروه عمده تقسیم می‌شود:

۱) منابع طبیعی، ۲) نیروی انسانی، ۳) سرمایه که از آن‌ها به‌عنوان عوامل تولید نام برده می‌شود.

ج) ابزار و تجهیزاتی که انسان برای بهره‌برداری از منابع طبیعی به کار می‌گیرد «سرمایه» نام دارند که حاصل کار گذشته انسان محسوب می‌شوند.

د) هزینه تولید عبارت است از مبالغ و جوهری که تولیدکنندگان برای خرید یا به‌کارگیری عوامل تولید به صاحبان این عوامل می‌پردازند.

ه) تولیدکنندگان در مقابل به‌کارگیری نیروی انسانی برای بهره‌برداری از منابع طبیعی به کارگران و کارمندان خود حقوق و یا دستمزد می‌پردازند.

۱۲۴- پاسخ: گزینه ۴

الف) حسابداری ملی شاخه‌ای از مطالعات اقتصادی است که به بررسی و اندازه‌گیری میزان فعالیت‌های اقتصادی در سطح ملی می‌پردازد.

ب) تولید ناخالص داخلی در برگیرنده همه فعالیت‌های تولیدی است که در داخل کشور یعنی محدوده مرزهای جغرافیایی آن کشور قرار می‌گیرد؛ خواه توسط مردم همان کشور و خواه توسط خارجی‌ان مقیم کشور.

ج) فعالیت‌های غیرقانونی و زیرزمینی نظیر قاچاق جزو تولید کشور محسوب نمی‌شوند.

۱۲۵- پاسخ: گزینه ۲

الف) عامل دربرگیرنده مجموعه امکانات که به‌عنوان حاصل کار گذشته انسان در جریان تولید قرار می‌گیرد، سرمایه نام دارد.

ب) فعالیت دو گروه تولیدکنندگانی که محصولاتشان به‌صورت مستقیم و غیر مستقیم به مصرف می‌رسد به نوعی مکمل هم است.

ج) فروش محصولات و دریافت پول آن‌ها، درآمد تولیدکننده است نه هزینه تولید.

د) قیمت سرمایه که به صاحبان آن تعلق می‌گیرد «سود» یا «بهای خدمات سرمایه» نامیده می‌شود.

۱۲۶- پاسخ: گزینه ۳

الف) قیمت خدمات سرمایه، درآمد صاحبان سرمایه است و در ردیف ۵ جدول قرار دارد و اجاره‌بها یا مال‌الاجاره، درآمد صاحبان املاک و مستغلات است که در ردیف ۲ قرار دارد.

ب)

سود شرکت‌ها و مؤسسات + سود صاحبان سرمایه + دستمزدها + سود مشاغل آزاد + اجاره + حقوق = درآمد ملی

$174,739,500 + 273,690,000 + 249,396,200 + 91,230,000 + 684,225,000 + 698,958,000 = 2,172,238,700$

ج)

$\text{درآمد ملی} = \frac{2,172,238,700}{75,000,000} = 28.963$

$\text{درآمد سرانه} = \frac{\text{درآمد ملی}}{\text{جمعیت کل}}$

د) سهم متوسط هر فرد جامعه در میزان درآمد یا تولید آن جامعه را «سرانه» نامند.

۱۲۷- پاسخ: گزینه ۳

نکته: کالاهای واسطه‌ای و مواد خام در محاسبه تولید کل، محسوب نمی‌شوند.

(الف)

$$\text{GDP} = \text{ارزش خدمات} + \text{ارزش مواد غذایی} + \text{ارزش ماشین‌آلات} = 480 + \underbrace{(\frac{60}{100} \times 480)}_{288} + \underbrace{(\frac{50}{100} (480 + 288))}_{284} = 1152$$

(ب)

$$\text{هزینه استهلاک} = \frac{1}{3} \times \text{GDP} = \frac{1}{3} \times 1152 = 384$$

(ج)

$$\text{NDP} = \text{GDP} - \text{هزینه استهلاک} = 1152 - 384 = 768$$

(د)

$$\text{سرانه NDP} = \frac{\text{NDP}}{\text{جمعیت کل}} = \frac{768}{20} = 38.4$$

۱۲۸- پاسخ: گزینه ۱

(الف) مزد، سود و اجاره عناوین وجوه پرداختی به عوامل تولید است که در مسیر شماره (۲) نشان داده شده است.

(ب) منابع طبیعی یا زمین، نیروی انسانی یا عامل کار و سرمایه عناوین عوامل تولید است و در مسیر شماره (۱) نشان داده شده است.

(ج) قیمت کالاها و خدمات در مسیر شماره (۴) نشان داده شده است.

(د) خانوارها مالکان عوامل تولید هستند.

(ه) بنگاه‌های اقتصادی اشخاص حقوقی می‌باشند.

۱۲۹- پاسخ: گزینه ۱

قیمت هر واحد محصول $\times$ تعداد محصول = درآمد بنگاه

$$90 \times 450,000 = 40,500,000 \text{ ریال}$$

$$\text{ریال} = 6,000,000 \text{ (ماه)} \times 12 = 72,000,000 \text{ اجاره سالانه}$$

$$25,200,000 = (\text{نفر}) \times 6 \text{ (ماه)} \times 12 = 350,000 \times 12 \text{ حقوق سالانه ۶ کارگر و کارمند}$$

$$\text{هزینه استهلاک} = \frac{20}{100} \times 72,000,000 = 14,400,000$$

استهلاک سالانه + مواد اولیه سالانه + حقوق سالانه + اجاره سالانه = جمع هزینه‌ها

$$45,140,000 = 6,000,000 + 25,200,000 + 8,900,000 + 5,040,000 = \text{هزینه کل}$$

هزینه - درآمد = سود (یا زیان)

$$\text{ریال} = 40,500,000 - 45,140,000 = -4,640,000 \text{ زیان}$$

چون پاسخ عدد منفی درآمده، یعنی هزینه‌ها از درآمد بیشتر بوده، بنابراین بنگاه اقتصادی زیان کرده است.

۱۳۰- پاسخ: گزینه ۴

سال	سال اول	سال دوم	سال سوم
قیمت			
قیمت‌های جاری	۱۵۰۰	۱۷۰۰	۱۸۷۵
قیمت‌های ثابت	۱۵۰۰	۱۶۵۰	۱۷۱۰

(الف)

$$1700 - 1650 = 50 \text{ تورم سال دوم}$$

$$1875 - 1710 = 165 \text{ تورم سال سوم}$$

(ب)

$$1650 - 1500 = 150 \text{ رشد سال دوم}$$

$$1710 - 1500 = 210 \text{ تورم سال سوم}$$

(ج) افزایش قیمت‌ها همان تورم است.

۱۳۱- پاسخ: گزینه ۴

معاف از مالیت ۱)

$$۲) ۲۵,۰۰۰,۰۰۰ - ۱۵,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ \times \frac{۱۰}{۱۰۰} = ۱,۰۰۰,۰۰۰$$

$$۳) ۳۵,۰۰۰,۰۰۰ - ۲۵,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ \times \frac{۱۵}{۱۰۰} = ۱,۵۰۰,۰۰۰$$

$$۴) ۶۵,۰۰۰,۰۰۰ - ۳۵,۰۰۰,۰۰۰ = ۳۰,۰۰۰,۰۰۰ \times \frac{۱۸}{۱۰۰} = ۵,۴۰۰,۰۰۰$$

$$۵) ۸۵,۰۰۰,۰۰۰ - ۶۵,۰۰۰,۰۰۰ = ۲۰,۰۰۰,۰۰۰ \times \frac{۲۴}{۱۰۰} = ۴,۸۰۰,۰۰۰$$

(الف)

ریال $۱۲,۷۰۰,۰۰۰ = ۱,۰۰۰,۰۰۰ + ۱,۵۰۰,۰۰۰ + ۵,۴۰۰,۰۰۰ + ۴,۸۰۰,۰۰۰$ = مالیات ماهانه

(ب)

مالیات ماهانه - کل درآمد ماهانه = مانده خالص ماهانه

ریال $۷۲,۳۰۰,۰۰۰ = ۸۵,۰۰۰,۰۰۰ - ۱۲,۷۰۰,۰۰۰$ = مانده خالص ماهانه

(ج) نام نرخ مورد استفاده تصاعدی طبقه ای است.

(د) $\frac{۲}{۳}$ از مانده خالص را صرف سایر هزینه‌های خود می‌کند که برابر است با:

$$۷۲,۳۰۰,۰۰۰ \times \frac{۲}{۳} = ۴۸,۲۰۰,۰۰۰$$

۱۳۲- پاسخ: گزینه ۱

همه گزینه‌ها در ارتباط با جدول می‌باشند، اما گزینه ۱ وضعیت دو گروه از کشورهای استثنا را که شاخص‌های رشد و توسعه آن‌ها با یکدیگر هماهنگ نیست، مورد بررسی قرار داده است.

توضیح: این پاسخ نظر طراح سؤال بوده و ما معتقد هستیم هر ۴ گزینه در ارتباط با جدول صحیح می‌باشند.

۱۳۳- پاسخ: گزینه ۲

$$۴ = \% \quad ۱۹ - ۲۳ = ۱۹ = \% \quad \text{دهک دهم} = \text{دهک اول}$$

$$۱۴ / ۵ = \% \quad ۵ + ۹ / ۵ = ۹ / ۵ = \% \quad \text{دهک دوم} = \text{دهک نهم}$$

$$۶ = \% \quad ۱۴ / ۵ - ۸ / ۵ = ۸ / ۵ = \% \quad \text{دهک نهم} = \text{دهک سوم}$$

$$۱۱ / ۵ = \% \quad ۴ + ۷ / ۵ = ۷ / ۵ = \% \quad \text{دهک اول} = \text{دهک هفتم}$$

۱۳۴- پاسخ: گزینه ۳

(الف)

سپرده‌های غیردیداری + سپرده‌های دیداری + مسکوکات + اسکناس‌ها = نقدینگی

$$= ۴۵۰ + ۱۵۰ + ۲۵۰ = ۸۵۰ \text{ واحد}$$

(ب)

سپرده‌های دیداری + مسکوکات + اسکناس‌ها = حجم پول

$$= ۴۵۰ + ۱۵۰ + ۷۰ = ۶۷۰$$

نکته: سپرده‌های دیداری همان حساب‌های جاری محسوب می‌شوند.

(سپرده‌های مدت‌دار + سپرده‌های دیداری) - مجموع سپرده‌های دیداری و غیر دیداری = سپرده پس‌انداز

$$\Rightarrow ۱۱۵ = ۲۵۰ - (۷۰ + ۶۵)$$

۱۳۵- پاسخ: گزینه ۴

(الف) نتیجه کاهش قدرت خرید پول، تورم است.

(ب) پول در مقابل سطح قیمت‌ها ارزش یا قدرت خرید خود را حفظ نکرده است.

(ج) حجم زیاد پول نسبت به تولید جامعه یکی از دلایل مهم کاهش قدرت خرید پول یا کاهش ارزش پول می‌باشد.

(د) رابطه پول با سطح عمومی قیمت‌ها یک رابطه غیرمستقیم است.

(ه) هرگاه یک واحد پول نتواند ارزش خود را در طول زمان حفظ کند، می‌گوییم قدرت خرید پول دستخوش تغییر شده است.

(و) قدرت خرید پول جامعه وابسته به سطح عمومی قیمت‌هاست.

ادبیات اختصاصی

۱۳۶- پاسخ: گزینه ۴

ملکشاه سلجوقی در اواخر کار از خواجه نظام‌الملک خواسته بود تا حاصل مطالعات و تجربیات خود را در کتابی راجع به آیین مملکت‌داری تدوین کند. خواجه بنا بر این فرمان، کتابی در رسوم پادشاهان پیشین و آیین پادشاهی ترتیب داد و زمانی که آن را بر پادشاه عرضه داشت، ۳۹ باب بود که چون آن را مختصر یافتند، مقداری بر آن افزود تا به ۵۰ باب رسید. این کتاب سیرالملوک یا سیاست‌نامه بود که علاوه بر کلیاتی مربوط به راه و رسم پادشاهی، پر است از حکایت‌ها و داستان‌های تاریخی و نیمه تاریخی مربوط به پادشاهان پیشین که هر کدام به مناسبت موضوع سخن، در جای خود آمده است. سیاست‌نامه از متن‌های مهم تاریخی و ادبی قرن پنجم هجری است که به نثری ساده اما محکم و ادبی نوشته شده است.

۱۳۷- پاسخ: گزینه ۱

بیشترین شهرت انوری به قصاید اوست که عموماً در سه مضمون، یعنی ستایش شاهان و بزرگان، وصف طبیعت و هجو دشمنان و مخالفان است. مدایح انوری مملو از اغراق و نمونه‌های بارز مبالغات دور از منطق و در عین حال حاوی مضامین غرورانگیز ستایشی است.

۱۳۸- پاسخ: گزینه ۳

محمدبن عبدالملک معزی، شاعری مقلد و فاقد ابتکار است. قصایدش عموماً بر شیوه منوچهری است، اما تأثیر فرخی و عنصری هم در شعر وی دیده می‌شود. کار اصلی او قصیده‌سرایی و مضمون عمده شعرش مدیح و توصیف است.

۱۳۹- پاسخ: گزینه ۴

تاریخ بیهق اثر ابوالحسن علی بن بیهقی (ابن فندق) است. این کتاب اثری در زمینه جغرافیای تاریخی با بررسی تاریخ و جغرافیای ناحیه بیهق (منطقه سبزوار کنونی) و سرگذشت دانشمندان و رجال علم و ادب آنجاست و در آن اطلاعات تاریخی و جغرافیایی بسیاری می‌توان یافت. بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) المعجم: این کتاب دو بخش دارد: ۱- در فن عروض ۲- در علم قافیه و نقد شعر
(۲) راحة الصدور: مضمون کتاب تاریخ خاندان سلجوقی از ابتدای کار تا روزگار مؤلف است و در آن درباره سلاجقه عراق و آذربایجان با تفصیل بیشتری سخن رفته است. در پایان هم فصولی در آداب شطرنج و مسابقات تیراندازی و شکار و هنر خطاطی آمده است.
(۳) ترجمان البلاغه: محمد بن عمر رادویانی

۱۴۰- پاسخ: گزینه ۱

از دیدگاه کلاسیک‌ها، هنر اصلی شاعر و نویسنده این است که اصول و قواعدی که پیشینیان در آثار خود آورده‌اند، به‌طور کامل رعایت کند تا اثر او بتواند صفت زیبا، به‌خود بگیرد. از نظر آنان، اصول و قواعد عمده مکتب کلاسی سیستم عبارت بود از: تقلید از طبیعت، اصل عقل، نزاکت ادبی، آموزندگی و خوشایندی.

۱۴۱- پاسخ: گزینه ۲

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) جلالیه: مجموعه غزل
(۲) موش و گربه: قصیده
(۳) سبک‌المثنائی: منظومه ای بلند و موزون که در آن مشکل قافیه پس از هر چهار مصراع با یک مصراع آزاد حل شده است.
(۴) تغییر شکل در قالب چهارپاره

۱۴۲- پاسخ: گزینه ۱

سرمشق حافظ در غزل‌سرایی بیشتر سعدی شیرازی، کمال اصفهانی، سلمان ساوجی خواجهی کرمانی است. (جامی شاعر پس از حافظ است).

۱۴۳- پاسخ: گزینه ۳

بررسی سایر موارد:

(الف) جمهوری‌نامه منظومه‌ای از میرزاده عشقی است.

(ب) کتاب‌های «سبک‌شناسی» (تاریخ تطور نثر فارسی) و (تاریخ تطور نظم فارسی) از آثار محمدتقی بهارند.

۱۴۴- پاسخ: گزینه ۴

احمد زکی ابوشادی با انتشار مجله (آپولو) در سپتامبر ۱۹۳۲ شعر رمانتیک عرب را قوام بخشید و شاعران این سبک را در مجمع آپولو گرد هم آورد. همچنین خانم نازک‌الملاتکه، شاعر عراقی نخستین کسی بود که با شکستن بحور عروضی در شعر عرب، شعر نو را تجربه کرد.

۱۴۵- پاسخ: گزینه ۱

بررسی سایر موارد:

(ج) پدران و پسران اثر تورگنیف است.

(د) هومر شاعر برجسته یونان باستان است.

۱۴۶- پاسخ: گزینه ۲

بررسی سایر آرایه‌ها در ابیات:

مجاز (بیت «ج»): حرف: مجاز از سخن

اسلوب معادله (بیت «هـ»): دریا / گوهر شهوار / تنگ نشدن خُلق = دیوانه / سنگ کودکان / پروا نداشتن

لف و نشر (بیت «ب»): حدیث من (لف ۱)، حسن تو (لف ۲) / سخندانی (نشر ۱)، زیبایی (نشر ۲)

تشبیه (بیت «الف»): سنگین دل (دل به سنگ) و سیمین بدن (بدن به سیم)

حسن آمیزی (بیت «د»): حلاوت سخن تلخ

۱۴۷- پاسخ: گزینه ۳

بررسی آرایه‌ها در ابیات:

مجاز (بیت «د»): مجلس

لف و نشر (بیت «ب»): چهره (لف ۱)، رو (لف ۲) / زر (نشر ۱)، سیم (نشر ۲)

جناس (بیت «ج»): آب (مایع حیات) و آب (آبرو)

ایهام (بیت «هـ»): هزار: ۱- عدد هزار ۲- بلبل

پارادوکس (بیت «الف»): حاصل پنداشتن بی حاصلی

۱۴۸- پاسخ: گزینه ۴

تلمیح ندارد.

اغراق: اینکه کمر شاعر در اثر گدازندگی عشق به اندازه انگشت لاغر شده باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) اسلوب معادله: داغ عشق / صفحه سیاه عاشق / ظاهر بودن = مهر / در زیر دامن صبح / نهان نماندن

تضاد: نهان ≠ ظاهر

(۲) ایهام تناسب: جنگ: ۱- سر پنجه (معنی درست) ۲- نوعی ساز (معنی نادرست) / تناسب با پرده و موسیقار

تشبیه: مخاطب به تار موسیقار

(۳) استعاره: صنم

تشبیه: صنم (یار) به شمع و لعبت

۱۴۹- پاسخ: گزینه ۲

ایهام تناسب: سودا: ۱- تجارت (معنی درست) ۲- خیال (معنی نادرست) / با عشق تناسب دارد.

ایهام: سر از پا ندانستن: ۱- اشتیاق داشتن بی حد ۲- ناآگاه بودن

جناس: سر (اندام فوقانی) و سر (سرور، والاتر) / در، هر، سر

تشبیه: بازار عشق

۱۵۰- پاسخ: گزینه ۴

استعاره: میکده: استعاره از دنیا

جناس: جام، جم

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) پارادوکس: شاد بودن در اثر غم دیدن / ایهام ندارد

(۲) لف و نشر: طاق ابروان (لف ۱)، تار گیسوان (لف ۲) / کمان (نشر ۱)، کمند (نشر ۲) / استعاره مکنیه ندارد

(۳) تشخیص ندارد / تلمیح: اشاره به داستان شیرین و فرهاد

۱۵۱- پاسخ: گزینه ۱

واژگان قافیه: «نوحه‌گر» و «کارگر» / حروف الحاقی: گر / نوحه و کار نمی‌توانند قافیه شوند

(۲) ردیف: شد / واژگان قافیه: «نومید» و «جاوید» / حروف اصلی: ید / حروف الحاقی: -- / قاعده: (۲)

(۳) واژگان قافیه: «معتبر» و «بیشتر» / حروف اصلی: ر / حروف الحاقی: -- / قاعده: (۲) / تبصره: (۴)

(۴) واژگان قافیه: «نگنجد» و «نسنجد» / حروف اصلی: نَج و نَج / حروف الحاقی: د / قاعده: (۲) / تبصره: (۳)

۱۵۲- پاسخ: گزینه ۱

(الف) ردیف: [ا] ست / واژگان قافیه: «او» و «خو» / حرف اصلی: مصوت بلند «و» / قاعده: (۱)

(ب) ردیف: [ا] ست / واژگان قافیه: «را» و «خدا» / حرف اصلی: مصوت بلند «ا» / قاعده: (۱)

بررسی سایر گزینه‌ها:

(ج) واژگان قافیه: «دیوارها» و «اسرارها» / حروف اصلی: «ار» / حروف الحاقی: ها / قاعده: (۲)

(د) واژگان قافیه: «برو» و «گرو» / حروف اصلی: «و» / قاعده: (۲)

۱۵۳- پاسخ: گزینه ۱ و ۳

تقطیع ابیات:

(الف)

یَ	دِ	پِ	ضَا	ی	کَ	لِی	مَسْ	تْ	تْ	رَا	کَزْ	أَ	ثَ	رَشْ
U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-
بَر	تَ	نِ	خَصْ	مِ	تُ	هَر	مُو	ی	یِ	کِی	اَزْ	دَر	-	هَاسْت
-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	-	-	-
↑	فعلاتین	فعلاتین	فعلاتین	فعلاتین	فعلاتین	فعلاتین	فعلاتین	فعلاتین	فعلاتین	فعلاتین	فعلاتین	ابدال	فعلن	↑

بلند محسوب شدن هجای پایان مصراع

به کار بردن فاعلاتین به جای فعلاتین

(ب)

بلند محسوب شدن هجای پایان مصراع

مَ	رَا	تْ	جَا	نِ	عَ	زِی	زِی	یْ	جَا	نِ	تُسْ	تْ	عَ	زِیْزِ
U	-	U	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-
هَ	زَا	ر	جَا	نِ	عَ	زِی	زَم	فَ	دَا	یِ	جَا	نِ	تْ	بَاد
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-
↑	مفاعِلن	فعلاتین	فعلاتین	مفاعِلن	فعلاتین	مفاعِلن	فعلاتین	مفاعِلن	مفاعِلن	مفاعِلن	مفاعِلن	مفاعِلن	فعلن	↑

بلند محسوب شدن هجای پایان مصراع

(ج)

بلند محسوب شدن هجای پایان مصراع

تَ	بِ	هَر	رُو	زِ	وْ	سَر	مَ	یِ	زِ	مِسْ	تَا	نَ	گِ	ذَاشْت
U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-
هَر	چ	آ	وَر	د	بِ	رُو	یَم	تَ	بُ	سَر	مَ	آ	-	وَرْد
-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	-	-	-
↑	فعلاتین	فعلاتین	فعلاتین	فعلاتین	فعلاتین	فعلاتین	فعلاتین	فعلاتین	فعلاتین	فعلاتین	فعلاتین	ابدال	فعلن	↑

بلند محسوب شدن هجای پایان مصراع

به کار بردن فاعلاتین به جای فعلاتین

(د)

مؤسسه آموزشی فرهنگی

ابدال

سَ	رِ	مَنْ	رَفْ	تُ	نَ	رَفْ	تَم	زِ	سَ	رِ	پِی	ما	نَت
U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	-	-
لَ	کَ	هَلْ	حَمَ	دَ	کِ	ما	بَر	سَ	رِ	پِی	ما	رَفْ	تِیَم
-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	-	-
↑	فعلاتین			فعلاتین			فعلاتین			ابدال فعلن ↑			

بلند محسوب شدن هجای پایان مصراع

به کار بردن فاعلاتین به جای فعلاتین

۱۵۴- پاسخ: گزینه ۱

وزن بیت سؤال: مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن (مستفعلن مفاعل مستفعلن فعلن) / گروه: ۵

وزن گزینه (۱): مفعول فاعلاتین // مفعول فاعلاتین (مستفعلن فعلن // مستفعلن فعلن) / گروه: ۵

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) مفعول مفاعیل مفاعیل فَعْل (مستفعل مستفعل مستفعل فَع) / گروه: ۴

(۳) مفعول مفاعیلن // مفعول مفاعیلن (مستفعل مفعولن // مستفعل مفعولن) / گروه: ۴

(۴) مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن / تک وزن

۱۵۵- پاسخ: گزینه ۲

در هیچ یک از ابیات اختیار وزنی «ابدال» وجود ندارد.

تقطیع ابیات:

(۱)

چَند	سَد	بِ	نا	ز	پَر	وَ	رَم	مِه	رِ	بُ	تا	نِ	سَد	گ	دل
-	U	U	-	U	-	U	-	-	U	U	-	U	-	U	-
یا	د	پ	دَر	نِ	می	کُ	نَد	دِی	پ	سَد	را	نِ	نا	خَ	لَف
-	U	U	-	U	-	U	-	-	U	U	-	U	-	U	-
مفتعلن				مفاعِلن				مفتعلن				مفاعِلن			

(۲)

کی	سِ	هَد	نو	ز	فِر	پ	هَس	تَز	تُ	اَ	زَا	قَد	وی	دِ	کَم
-	U	U	-	U	-	U	-	-	U	U	-	U	-	U	-
چا	رِ	چ	خا	قا	نِی	ی	گَر	کی	سِ	رِ	سَد	بِ	لا	غ	ری
-	U	U	-	-	↓	U	-	-	U	U	-	U	-	U	-
مفتعلن				↑ مفاعِلن				مفتعلن				مفاعِلن			

تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه

(۳)

چُن	زِ	نَد	سِب	م	می	شَد	وَد	زَل	فِ	بَ	نَف	شِ	پُر	شِب	کَن
-	U	U	-	U	-	U	-	-	U	U	-	U	-	U	-
وَه	کِ	دِ	لَم	چ	یا	دَ	زَا	عَه	د	شِب	کَن	نِ	می	کُ	نَد
-	U	U	-	U	-	U	-	-	U	U	-	U	-	U	-
مفتعلن				مفاعِلن				مفتعلن				مفاعِلن			

(۴)

حا	فِ	ظَ	گَر	قَد	دَم	زَ	نی	دَر	رَ	هَ	خا	نِ	دَا	بِ	صِدق
-	U	U	-	U	-	U	-	-	U	U	-	U	-	U	-
بَد	رَ	قِ	ی	رَ	هَت	شَ	وَد	هَم	مَد	تِ	شَح	نِ	ی	نَد	جَف
-	U	U	↓	U	-	U	-	-	U	U	-	U	↓	U	-
↑ مفتعلن				مفاعِلن				مفتعلن				↑ مفاعِلن			

تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند

تغییر مصوت کوتاه به بلند

۱۵۶- پاسخ: گزینه ۲

مضارع مثنیٰ اُخرب مکفوف محذوف: مفعولُ فاعلاتُ مفاعیلُ فاعِلن (مستفعلن مفاعِلُ مستفعلن فَعْل)

تقطیع گزینه ۲:

ما	را	سَد	رید	سست	با	تُ	کِ	گَر	خَل	قِ	رو	زِ	غار
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-
دُش	مَن	شَد	وَنَد	دُ	سَر	پ	رَ	وَد	هَم	بَ	رَا	سَد	ریم
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-
مفعولُ				فاعلات				مفاعیلُ				فاعِلن	

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) فَعَلَاتِن مفاعِلن فَعَلن: خفیف مسدس مخبون محذوف
(۳) مفاعِلن فَعَلَاتِن مفاعِلن فَعَلن: مجتث مثنی مخبون محذوف
(۴) مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن: هزج مثنی سالم

۱۵۷- پاسخ: گزینه ۴

خفیف مسدس مخبون محذوف: فَعَلَاتِن مفاعِلن فَعَلن
تقطیع گزینه (۴):

شد	دَلَن	گَر	سِ	کَا	لِ	لَا	چُن	کِ	هَر
-	-	-	U	-	U	-	-	U	-
باز	یَد	شو	بِ	چُون	بِ	رُخ	فَا	جَا	لَیْن
-	-	-	U	-	U	-	-	U	-
	↑ ابدال فعلن			مفاعِلن			فَعَلَاتِن		↑

به کار بردن فاعلاتن به جای فعلاتن

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) مفاعیلن مفاعیلن فعولن: هزج مسدس محذوف
(۲) مفاعِلن فَعَلَاتِن مفاعِلن فَعَلن: مجتث مثنی مخبون محذوف
(۳) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعِلن: رمل مثنی محذوف

۱۵۸- پاسخ: گزینه ۱

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) تعبیر هنر برای هنر را نخستین بار «ویکتور هوگو» اعلام کرد و بعدها «تئوفیل گوتیه» به توجیه و رواج آن پرداخت.

(۳) در مکتب تصویرگرایی به جای توجه به احوال کلی و انتزاعی به امور محسوس و جزئی توجه می‌شود.

(۴) مبنای نقد زیبایی‌شناسی بر این است که در شناخت و ارزیابی آثار ادبی، منتقد بیشتر به خود این آثار توجه می‌کند تا به محیطی که موجب پیدایش آن‌ها شده است. از این رو، این شیوه نقد، هم با طریقه کسانی که در تفسیر آثار هنر به تحلیل روانی یا بررسی سرشت و خصلت نویسندگان اهتمام دارند و هم با شیوه آنان که در نقد می‌کوشند تا تأثیر احوال و مقتضیات اجتماعی را در تکوین اثر بجویند، متفاوت است و خود شیوه‌ای است مستقل، بر مبنای شناخت جوهر واقعی هنر و کشف زیبایی آن.

۱۵۹- پاسخ: گزینه ۱

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) حاکمیت روح حماسه بر ادبیات: ویژگی فکری سبک خراسانی

(۳) اشتراک و اقتباس مضامین شعری: ویژگی ادبی سبک عراقی

(۴) رواج حکمت عامیانه و توجه به خرافات: ویژگی فکری سبک هندی

۱۶۰- پاسخ: گزینه ۳

مفهوم گزینه (۳): اشتیاق و از خود بی خودی عاشقانه

مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها: ضرورت ترک خود و تعلقات مادی برای رسیدن به معشوق

۱۶۱- پاسخ: گزینه ۳

مفهوم حکایت زاغ و مار: ضرورت بهره‌گیری از رفتار عاقلانه در از بین بردن دشمن

۱۶۲- پاسخ: گزینه ۲

باژگردانی بیت سؤال: هیچ‌گاه دنبال آن نباش که انسان بی‌هنری را ببینی که سکوت اختیار کند: (نشان نادانی، پرحرفی است). همان‌طور که مهر کردن در شیشه‌ای که از شراب خالی باشد، نادرست است.

مفهوم: خاموشی، نشان دانایی است.

۱۶۳- پاسخ: گزینه ۴

مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۴): ضرورت بهره‌گیری از مرشد و راهنما در سیر و سلوک

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) تغییر شرایط از مساعد به نامساعد

(۲) اغراق در زیبایی و جان‌بخشی وجود معشوق

(۳) شرمساری اهل ظاهر در پیشگاه خداوند/ نکوهش پرداختن به ظاهر

۱۶۴- پاسخ: گزینه ۴

مفهوم مشترک عبارت سؤال و گزینه (۴): توام بودن خوبی‌ها و بدی‌ها
مفهوم سایر گزینه‌ها:

- (۱) ترجیح معشوق بر همه چیز
- (۲) لذت فنا شدن برای خدا
- (۳) خداوند همواره یاور انسان‌هاست.

۱۶۵- پاسخ: گزینه ۱

مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۱): بی‌تعلقی گل و وابستگی سرو
مفهوم سایر گزینه‌ها:

- (۲) انتظار مرگ
- (۳) گدازندگی غم هجران
- (۴) دشواری‌های راه عشق

عربی اختصاصی

۱۶۶- پاسخ: گزینه ۱

کلمات کلیدی: رَبُّوا / الفضائل / شَعْبٌ

بررسی سایر گزینه‌ها:

- رَبُّوا: تربیت کنید؛ فعل امر است. [رد گزینه‌های (۲) و (۳)]
الفضائل: فضیلت‌ها؛ جمع است. [رد گزینه‌های (۳) و (۴)]
شَعْبٌ: ملتی [رد گزینه‌های (۳) و (۴)]

۱۶۷- پاسخ: گزینه ۲

کلمات کلیدی: کفاف أدباً / ماتکرهه

بررسی کلیدها در گزینه‌ها:

- کفاک أدباً: برای تو همین بس است تا مؤدب باشی. [رد گزینه‌های (۱) و (۴)]
ماتکرهه: هر چه نمی‌پسندی؛ فعل مضارع است. [رد گزینه‌های (۱) و (۳)]

۱۶۸- پاسخ: گزینه ۱

کلمات کلیدی: العقاب / أرفع النقاط / یجد / أسقل نقطة

بررسی کلیدها در گزینه‌ها:

- العقاب: عقاب؛ معرفه است. [رد گزینه‌های (۳) و (۴)]
أرفع النقاط: بلندترین نقاط؛ نقطه‌ها اسم تفضیل است. [رد گزینه‌های (۲) و (۳)]
یَجِدُ: می‌یابد؛ فعل مضارع ساده است که به صورت مضارع اخباری ترجمه می‌شود. [رد گزینه‌های (۳) و (۴)]

۱۶۹- پاسخ: گزینه ۲

ترجمه صحیح: «الحسنات» جمع است و نیز «یبق» به معنای «باقی می‌ماند» است، اگر کارهای نیکو انجام دهی، همیشه نامت باقی می‌ماند.

۱۷۰- پاسخ: گزینه ۳

هر چه در این دنیا است: کل شیء فی هذه الدّنيا؛ جمله شرطی نیست که از «مهما» یا «أینما» استفاده شود. همچنین معادل «است» در عربی ترکیب جمله اسمیه است که خبر آن مفرد باشد. [رد سایر گزینه‌ها]
آن‌ها را می‌آزماید: یمتحنهم؛ فعل مضارع معلوم است و نیز فاعل آن «قائد» است پس باید به صورتی مذكر بیاید و نیز ضمیر «آن‌ها» به «جنود» بر می‌گردد، باید جمع مذكر بیاید. [رد سایر گزینه‌ها]

۱۷۱- پاسخ: گزینه ۴

مؤمن: المؤمن؛ مفرد است. [رد گزینه‌های (۱) و (۳)]

فرو خوردن خشم: کظم الغیظ [رد گزینه‌های (۱) و (۲)]

خشم خود: غیظهم؛ ضمیر همراه آن باید ترجمه شود. [رد گزینه‌های (۱) و (۳)]

کانت	آیه	هذا	النَّبِيَّ	أَنْ لَا يُكَلِّمَ	النَّاسِ	مُدَّة	ثَلَاثَةَ	أَيَّامٍ
فعل ناقصه	اسم کانت	مضاف الیه و محلاً مجرور	صفة و مجرور بالتبعیه	خبر «کان» محلاً منصوب	مفعول به و منصوب	مفعول فیهِ و منصوب	مضاف الیه و مجرور	مضاف الیه و مجرور (تَمییز)

دلایل رد سایر گزینه‌ها:

(۱) النَّبِيُّ ← النَّبِيُّ (صفة و مجرور به تبعیت از اعراب «هذا»)

(۲) النَّاسُ ← النَّاسُ (مفعول به و منصوب)

(۴) يُكَلِّمُ (فعل مضارع منصوب است).

۱۷۳- پاسخ: گزینه ۲

الإنسانُ ← الإنسانَ (مفعول به و منصوب) / مسؤوليَّةَ (مفعول به و منصوب است).

ترجمه: و به انسان اختیار داد و بر او مسئولیت انتخابش را تحمیل کرد.

۱۷۴- پاسخ: گزینه ۲

دلایل رد سایر گزینه‌ها:

(۱) الآيات: مفعول به و منصوب بالفتحة الظاهرة ← مفعول به و منصوب بالكسرة

(۳) نفصل: صحيح و مضاعف ← صحيح و سالم

(۴) يعقلون: مبني ← معرب

۱۷۵- پاسخ: گزینه ۲

دلایل رد سایر گزینه‌ها:

(۱) التقدُّم: مبتدا و مرفوع ← اسم «أَنْ» و منصوب

(۳) ينزل: مزيد ثلاثي (من باب إفعال) ← مجرد ثلاثي

(۴) السَّماء: مقصور ← ممدود

۱۷۶- پاسخ: گزینه ۱

در این گزینه فعل و فاعل بافاصله آمده‌اند؛ پس مونث بودن فعل در اینجا جایز است.

ترجمه: امروز این مسافران از سفر طولانی‌شان باز خواهند گشت.

(۲) در این گزینه فاعل ضمیر مستتر است؛ پس مؤنث آمدن فعل واجب است.

ترجمه: باغ در فصل پاییز لباس زرد زیبایی می‌پوشد.

(۳) در این گزینه فاعل فعل «فاحت» ضمیر مستتر است؛ پس مونث آمدن فعل واجب است.

ترجمه: بهار رسید و بوی خوش گل‌ها در فضا پخش شد.

(۴) در این گزینه نیز فاعل «لم تستطع» و «تذهب» ضمیر مستتر است، پس مونث آمدن آن واجب است.

ترجمه: خواهرم نتوانست به خاطر سردرد شدید به مدرسه برود.

۱۷۷- پاسخ: گزینه ۲

در این گزینه «الرَّجُل» اسم مصغری است که برای تحقیر شخص آمده است.

ترجمه: این مردک زمین را با ستمش پر کرده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) جُسَيْم ← جسم کوچک

ترجمه: هیچ جسم کوچکی مانند زبان راستگو به مردم سود نمی‌رساند.

(۳) بَنِيَّة ← دختر کوچک / قُمَيْر ← ماه کوچک

ترجمه: چهره دخترک گویا ماه کوچکی است در تاریکی شب.

(۴) طَفِيلَة: کودک کوچک

ترجمه: کودک کوچک من به‌طور شیرینی شروع به صحبت کردن کرد.

۱۷۸- پاسخ: گزینه ۳

«ما» در این عبارت با توجه به ترجمه «ما» ی موصول است.

ترجمه: معلم به من گفت آنچه از تو می‌خواهم، مطالعه درس‌هایت به خوبی است.

ترجمه سایر گزینه‌ها:

(۱) تنها گروه کافران و ستمگران آیات خدا را انکار می‌کنند. (انکار نمی‌کنند مگر ...)

(۲) چه فایده‌ای است که نصیحت‌های بسیاری که ما را سوی حق هدایت نمی‌کند.

(۴) به‌خاطر آنچه از دردها و سختی‌ها تحمل کردم، بیمار شدم.

۱۷۹- پاسخ: گزینه ۴

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) **إِنْ تَتَوَاضَعُونَ** ← **إِنْ تَتَوَاضَعُوا** (فعل شرط است و باید مجزوم شود).

ترجمه: ای صاحب دانش و قدرت؛ اگر فروتنی کنی خدا شما را بالاتر می‌برد!

(۲) **تَنْجَحُونَ** ← **تَنْجَحُوا** (جواب شرط است و باید مجزوم شود).

ترجمه: اگر امروز در زندگی‌تان به خوبی تلاش کنید، در آینده موفق می‌شوید.

(۳) **لَا تَجْتَهِدَا** ← **لَا تَجْتَهِدَانِ** (فعل مضارع منفی است. دقت کنید که «لَمْ: چرا» را با «لَمْ: حرف جزم فعل مضارع است.» اشتباه نگیرید، در اینجا با توجه به ترجمه «لَمْ» است).

ترجمه: معلم به دو دانش‌آموز گفت: چرا در درس‌هایتان بیشتر از این تلاش نمی‌کنید.

۱۸۰- پاسخ: گزینه ۴

در این گزینه «مِنْ ثقافة» خبر است؛ ترجمه عبارت: اکرام مهمان‌ها نزد مسلمانان از فرهنگ پربار آن‌هاست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) **سَرَّاجٌ**: خبر مفرد

ترجمه: شهدا چراغی برای امت در هدایت مردم هستند.

(۲) **سَفِينَةٌ**: خبر مفرد

ترجمه: همانا قرآن و اهل بیت کشتی نوح در نجات هستند.

(۳) **كُنْتُ مَرِيضَةً**: خبر «لَأَنَّ» از نوع جمله و «مَرِيضَةً» خبر «كُنْتُ» از نوع مفرد است.

ترجمه: مادرم غذای خاصی را آماده کرد. زیرا من مریض بودم.

۱۸۱- پاسخ: گزینه ۱

منظور از سبب وقوع فعل پیدا کردن مفعول‌له است که در این گزینه «رغبة» مصدری است که علتی را بیان می‌کند؛ پس مفعول‌له محسوب می‌شود.

ترجمه: بنده خدایش را به خاطر تمایل بندگی می‌کند نه به خاطر ریا.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) **كثيْرًا** ← **جانشین مفعول مطلق**

ترجمه: باید بسیار در درس‌هایمان تلاش کنیم.

(۳) **جيدًا** ← **جانشین مفعول مطلق**

ترجمه: در مدرسه‌مان زبان عربی را به خوبی یاد می‌گیریم.

(۴) **صباحًا** ← **مفعول‌فیه / باکراً: صفت**

ترجمه: مردم در روستای ما صبح زود بیدار می‌شوند.

۱۸۲- پاسخ: گزینه ۱

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) **الدعاء** ← **مستثنی مفرغ و منصوب به اعراب مفعول‌به.**

ترجمه: ای پروردگار ما، بیمار کسی را که (چیزی) ندارد جز دعا و توسل.

(۲) **التواضع** ← **مستثنی مفرغ به اعراب فاعل و مرفوع**

ترجمه: فقط تواضع ارزش انسان را میان مردم بالا می‌برد!

(۳) **مَنْ** ← **مستثنی مفرغ به اعراب فاعل و مرفوع محلاً**

ترجمه: فقط کسی که ضعیف‌الاراده است در برابر سختی‌ها تسلیم می‌شود.

(۴) **مواجهة** ← **مستثنی مفرغ به اعراب فاعل و مرفوع**

ترجمه: فقط رویارویی با مشکلات متعدد اراده انسان را قوی می‌کند!

۱۸۳- پاسخ: گزینه ۳

در این گزینه «ما» حرف تعجب و «أنفع» فعل تعجب است و در اسلوب تعجب، متعجب‌منه منصوب است، پس «اليومان» باید به صورت

«اليومين» به صورت منصوب با اعراب فرعی «ياء» بیاید.

ترجمه: چقدر دو روز برای انسان سودمند است آنگاه که مساوی نباشند.

۱۸۴- پاسخ: گزینه ۳

ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

- (۱) شاخه بریده شده از این درخت گویا پرنده‌هایی هستند که پرواز می‌کنند و می‌خوانند در باغ! (یک تشبیه وجود دارد).
- (۲) تاریخ معلم امانت‌داری است که حکایت‌های تلخ و شیرینی درباره انسان نقل می‌کند. (یک تشبیه وجود دارد).
- (۳) خوشا به حال مؤمن و کسانی که آن‌ها را تربیت کرد، گویا او بهار است و آن‌ها نور گل‌ها. (دو تشبیه وجود دارد).
- (۴) در پاییز طوفان‌های شدیدی است که برگ‌های درختان را مانند پروانه‌ها حرکت می‌دهد. (یک تشبیه وجود دارد).

۱۸۵- پاسخ: گزینه ۴

بررسی و ترجمه گزینه‌ها:

- (۱) به من گفت: همانا دورترین مسیر و طولانی‌ترینش را داری! (تقدیم «لک» به عنوان خبر «إن» از اسلوب‌های حصر است).
- (۲) تنها شما را دوست دارم زیرا شما مظلومان را یاری می‌کنید! (تقدیم مفعول به «ایاکم» از اسلوب‌های حصر است).
- (۳) راستگو فقط خودش و دوستانش را از دروغ نجات می‌دهد! («إنما» از اسلوب‌های حصر است).
- (۴) همانا برترین ثروت بی‌نیازی جستن از آنچه در دست دیگران است!

تاریخ

۱۸۶- پاسخ: گزینه ۳

به دلیل سابقه طولانی زندگی بشر و براساس ویژگی‌های هر دوره از زندگی یک ملت یا همه ملت‌ها، مورخان تقسیم‌بندی‌هایی را برای تاریخ مطرح کرده‌اند که یکی از مشهورترین آن‌ها، تقسیم دوران زندگی انسان به پنج مرحله است: ۱- دوره پیش از تاریخ ۲- دوره باستان ۳- دوره میانه (قرون وسطا) ۴- دوره جدید ۵- دوره معاصر

۱۸۷- پاسخ: گزینه ۲

تاریخ یونان باستان را می‌توان به دو دوره قبل و بعد از آریایی‌ها تقسیم کرد. تمدن کرت، مربوط به دوره قبل از آریایی‌هاست که دستاوردهای تمدنی آن به سایر جزایر یونان منتقل شده است. مردمان کرت از تمدن مصر و فنیقیه تأثیر زیادی پذیرفته بودند؛ زیرا دریانوردان مصری و فنیقی بدان جا رفت و آمد داشتند.

۱۸۸- پاسخ: گزینه ۴

مانی از دانشمندانی بود که در زمان شاپور اول ظهور کرد و سعی کرد تا با گزینش بخش‌هایی از آموزه‌های ادیان مسیحی، زردشتی، بودایی و ... آیین جدیدی به وجود آورد. شخصیت مانی توجه شاپور را به خود جلب کرد. او، مانی را در تبلیغ اندیشه‌های خود آزاد گذاشت، اما موبدان که از این کار خرسند نبودند، علیه مانی دست به کار شدند و سرانجام در زمان بهرام اول فرمان قتل او را از شاه گرفتند.

۱۸۹- پاسخ: گزینه ۴

ایرانیان در برابر رفتار توهین آمیز و فخرفروشی قومی بنی‌امیه، واکنش نشان دادند. این واکنش ابعاد اجتماعی، فرهنگی و سیاسی داشت. در بعد اجتماعی و فرهنگی، گروهی از عالمان، شاعران و نویسندگان ایرانی با استناد به آیات قرآن، هرگونه برتری‌جویی قومی را مردود و ناروا دانستند، اما شماری دیگر، با مقایسه زندگی ایرانیان باستان و زندگی اعراب در عصر جاهلیت، به تاریخ و فضائل فرهنگی و تمدنی خود تفاخر کردند. اینان به شعوبیان معروف شدند. این پرسش، با توجه به برداشت نادرستی از متن کتاب طرح شده و در واقع گزینه ۱ نیز صحیح است.

۱۹۰- پاسخ: گزینه ۱

از اواسط قرن پانزدهم میلادی، پرتغالی‌ها از طریق سواحل غربی آفریقا به سمت جنوب اقدام به دریانوردی کردند. یکی از دریانوردان پرتغال به نام آلبوکرک در هندوستان جزیره‌ای به نام گوا را اشغال کرد و آنجا را مرکز مستعمرات پرتغال در مشرق زمین قرار داد.

۱۹۱- پاسخ: گزینه ۱

از جمله تحولات فکری و علمی اروپا در قرون جدید، استفاده از نوآوری دانش‌های جدید به ویژه باستان‌شناسی و سکه‌شناسی در شناخت گذشته تاریخ ملت‌ها بود. کتاب «تاریخ انحطاط و سقوط امپراتوری روم» اثر گیبون نمونه برجسته تاریخ نگاری به شیوه جدید بود.

۱۹۲- پاسخ: گزینه ۲

جنگ‌های سی‌ساله از سال ۱۶۱۸م. بخش وسیعی از اروپای مرکزی را در بر گرفت. امپراتوری مقدس روم به رهبری خاندان هابسبورگ، دولت اسپانیا و پاپ، رهبر کاتولیک‌ها از یک سو؛ فرانسه، انگلستان، هلند، سوئد و شاهزادگان آلمانی در سوی دیگر این جدال بودند. سرانجام با شکست خاندان هابسبورگ این جنگ‌ها پایان یافت و عهدنامه وستفالی منعقد شد.

۱۹۳- پاسخ: گزینه ۱

از جمله بلوک‌بندی نظامی در دوره جنگ سرد، می‌توان به پیمان ناتو، پیمان سی‌تو (پیمان جنوب شرقی آسیا)، پیمان بغداد و سنتو اشاره کرد که همه آن‌ها با هدف محاصره نظامی شوروی و بلوک شرق یا بلوک کمونیست شکل گرفتند.

۱۹۴- پاسخ: گزینه ۴

پس از مرگ مظفرالدین شاه، فرزندش محمد علی میرزا به حکومت رسید. وی پس از سلطنت راه مخالفت با مشروطیت را در پیش گرفت و حتی نمایندگان مجلس را به مراسم تاج‌گذاری خود دعوت نکرد. او تصمیم داشت به تدریج نظام مشروطه را از میان بردارد. سرانجام دو سال بعد از استقرار مشروطیت، محمدعلی شاه با همکاری مشاوران روسی خود برنامه از بین بردن مجلسی را که مظهر مشروطیت بود به اجرا درآورد و مجلس را به توپ بست. تعدادی از نمایندگان مجلس را تبعید کرد و برخی دیگر از جمله ملک‌المتکلمین را به قتل رساند. بدین ترتیب، بار دیگر استبداد به مدت یک سال و یک ماه جای مشروطیت را گرفت.

۱۹۵- پاسخ: گزینه ۳

تا قبل از قیام پانزده خرداد ۱۳۴۲، مبارزه با استبداد و استعمار به گروه‌های خاص مانند روحانیون، دانشجویان و بازاریان محدود می‌شد اما هنگامی که امام خمینی مباره با طاغوت زمان را یک تکلیف الهی و انسانی برای همه دانست، بیشتر اقشار جامعه به صحنه مبارزه آمدند و میان قشر روحانی و دانشگاهی پیوند تازه‌ای برقرار شد.

۱۹۶- پاسخ: گزینه ۱

بررسی و مطالعه بستر جغرافیایی رویدادها، در پژوهش‌های تاریخی اهمیت بسیاری دارد؛ زیرا هر واقعه تاریخی در بستری جغرافیایی رخ می‌دهد. مطالعه و مشاهده دقیق محل و مکان وقوع رویدادها، مورخان را برای درک بسیاری از ابعاد حیات اجتماعی زندگی گذشته انسان آماده‌تر می‌کند.

۱۹۷- پاسخ: گزینه ۴

کهن‌ترین سکه یافته شده در جهان متعلق به سناخریب پادشاه آشور (از فرمان‌روایان میان دورود) است که در حدود ۷۰۰ سال پیش از میلاد تهیه شده است.

۱۹۸- پاسخ: گزینه ۲

ادبیات همواره راهی بوده برای حفظ هویت ایرانی و نگهداری از آن در برابر فرهنگ و هویت اقوام مهاجم.

۱۹۹- پاسخ: گزینه ۳

در مسافرت، آنچه انسان در پیرامون خود می‌بیند، توجه او را جلب می‌کند. در نتیجه دقت، تأمل و تفکر او افزایش می‌یابد و در مجموع به دلیل عادت‌شکنی و تجاربی که به‌همراه دارد، موجب تحول روحی می‌گردد.

۲۰۰- پاسخ: گزینه ۳

مصلحان بزرگ و شخصیت‌های معنوی در شکل‌گیری و تداوم تمدن‌ها مؤثر بوده‌اند. در چین کنفوسیوس و لائوتزو، در هند بودا و در یونان سولون و سقراط از این دست مصلحان معنوی و اجتماعی بوده‌اند.

جغرافیا

۲۰۱- پاسخ: گزینه ۳

با مقایسه تصاویر ماهواره‌ای که در زمان‌های مختلف ثبت شده است می‌توان چگونگی روند تغییر جنگل‌های شمال ایران را مشاهده کرد.

۲۰۲- پاسخ: گزینه ۴

بیابان اریکا یک بیابان ساحلی است که در آن عبور جریان آب سرد از کنار ساحل در برخی نقاط موجب سرد شدن و نشت هوا و جلوگیری از بارش می‌شود.

۲۰۳- پاسخ: گزینه ۲

اندازه‌گیری باران در یک دوره طولانی در حوضه یک رود، مهم‌ترین راه پیش‌بینی خطر سیل است.

۲۰۴- پاسخ: گزینه ۲

در صورتی که نرخ موالید و نرخ مرگ‌ومیر مساوی باشد، کشور با ثبات جمعیت روبه‌رو می‌شود.

۲۰۵- پاسخ: گزینه ۱

بررسی عوامل رونق بندر آرخانگل‌سک، از جمله مثال‌های مورد توجه جغرافی‌دانان به تفاوت‌ها و تشابهات مکان‌هاست.

۲۰۶- پاسخ: گزینه ۳

جریان‌های دریایی طولی به‌صورت فرسایش، حمل و رسوب‌گذاری در سواحل تغییر ایجاد می‌کنند.

۲۰۷- پاسخ: گزینه ۲

با وجود بارندگی قابل توجه در کوهستان‌ها، چون رودهای این منطقه در عمق دره‌ها جاری‌اند، زمین‌های دامنه کوه‌ها نمی‌توانند به‌راحتی از این آب‌ها بهره‌مند شوند؛ نتیجه این امر گسترش کشت کم‌بازده دیم است.

۲۰۸- پاسخ: گزینه ۳

با حذف جنگل‌ها، رودخانه‌ها توسعه می‌یابند و بر مقدار آبرفت‌ها به شدت افزوده می‌شود.

۲۰۹- پاسخ: گزینه ۱

موارد (ج) و (د) به ترتیب، بیشترین درصد از علل مهاجرت به داکا را بیان می‌کنند.

۲۱۰- پاسخ: گزینه ۴

کشور اندونزی به دلیل پاره پاره بودن در نظارت و خطوط ارتباطی با مشکل روبه‌رو است.

۲۱۱- پاسخ: گزینه ۳

جغرافی دان درباره نقش آب در استقرار زمین‌های کشاورزی، اقتصاد روستا، چگونگی آلودگی آب و ... به مطالعه می‌پردازد.

۲۱۲- پاسخ: گزینه ۲

چون خطوط میزان در ناحیه A به شکل عدد ۷ هستند، پدیده جغرافیایی این مکان، یال و پشته است. همچنین ارتفاع نقطه M، ۱۳۸۰ متر است.

$$۱۴۰۰ - ۲۰ = ۱۳۸۰$$

۲۱۳- پاسخ: گزینه ۱

بررسی عبارت‌های نادرست:

(ج) طیف وسیعی از امواج فرسرخ و فرابنفش وجود دارند که مرئی نیستند.

(د) همه بازتاب‌ها از پدیده‌های گوناگون در طول موج نورهای مرئی قرار ندارند.

۲۱۴- پاسخ: گزینه ۴

عکس‌های هوایی و عکس‌های ماهواره‌ای از منابع معتبر و مفید یک سیستم اطلاعاتی جغرافیایی به‌شمار می‌روند. این منابع به ارتقای کمی و کیفی اطلاعات مورد نیاز سیستم اطلاعات جغرافیایی کمک می‌کنند و در بازنگری نقشه و به روز آوردن و افزودن لایه‌های مختلف اطلاعات نقش بسیار مؤثری دارند.

۲۱۵- پاسخ: گزینه ۱

مراحل آزمایش سرزمین به ترتیب عبارتند از:

(۱) گردآوری اطلاعات مختلف سرزمین

(۲) تجزیه و تحلیل اطلاعات سرزمینی

(۳) تهیه نقشه‌های آمایش سرزمین و برنامه‌ریزی برای اجرای آن.

علوم اجتماعی

۲۱۶- پاسخ: گزینه ۳

قسمت اول: متفکران مسلمان با شناخت تفاوت موضوع علم عملی و نظری، دانش اجتماعی را شبیه علوم طبیعی نمی‌دانستند و به همین دلیل، دانش اجتماعی آنان از نوع جامعه‌شناسی پوزیتیویستی نیست.

قسمت دوم: آنان به دلیل اینکه شناخت علمی را به شناخت حسی و تجربی محدود نمی‌کنند، به محدودیت‌های جامعه‌شناسی تفهیمی نیز گرفتار نمی‌شوند.

۲۱۷- پاسخ: گزینه ۲

قسمت اول: آگاهی و شناختی که جهان اجتماعی براساس آن شکل می‌گیرد، آگاهی فردی و خصوصی نیست ← ویژگی جهان اجتماعی

قسمت دوم: برخی از اجزای جهان اجتماعی که با حذف آن‌ها، جهان اجتماعی فرو می‌ریزد ← اهمیت اجزای جهان اجتماعی

قسمت سوم: اجزا و پدیده‌هایی که کمتر در معرض تغییر و تحول قرار می‌گیرند ← لایه‌های عمیق جهان اجتماعی

۲۱۸- پاسخ: گزینه ۴

قسمت اول: شناخت عمومی اندوخته مشترکی از دانش‌ها و آگاهی‌هاست که هنگام تعامل با دیگران، از آن استفاده می‌کنیم.

قسمت دوم: شناخت وحیانی با شناخت و علم عقلانی مخالفتی ندارد. وحی الهی انسان را به استفاده از عقل فرا می‌خواند.

قسمت سوم: شناخت شهودی از انواع شناخت علمی است. فرهنگ‌های مختلف با این نوع شناخت برخوردی یکسان ندارند و برخی از فرهنگ‌ها، آن را غیرعلمی می‌دانند.

۲۱۹- پاسخ: گزینه ۳

قسمت اول: منظور از علوم اجتماعی عقلی، علمی است که از معنای خاص عقل، یعنی عقل نظری و عملی، استفاده کند.

قسمت دوم: عقل عملی قوه‌ای است که باید‌ها و نبایدها و احکام ارزشی را می‌شناسد و درباره ارزش‌های فردی و اجتماعی داوری می‌کند.

قسمت سوم: علم نظری، به هر علم و دانشی می‌گویند که موضوع آن مستقل از اراده و آگاهی انسان است.

۲۲۰- پاسخ: گزینه ۲

قسمت اول: هر جهان اجتماعی به تناسب ارزش‌های خود با طبیعت و بدن آدمی مواجه می‌شود.

تأثیر جامعه و فرهنگ ← بر طبیعت و بدن

قسمت دوم: در جامعه قبیله‌ای هویت جمعی افراد در جایگاه قبیله‌ای آن‌ها مشخص می‌شود ← تعامل جهان اجتماعی با جهان نفسانی

قسمت اول: قرآن کریم بخشی از کنش‌های اجتماعی انسان‌ها را منشأ گشایش برکات آسمان و زمین می‌داند.

تأثیر جهان اجتماعی ← بر جهان طبیعت و خصوصیات جسمانی

۲۲۱- پاسخ: گزینه ۱

تغییراتی هویتی افراد گاه از مرزهای مورد قبول یک فرهنگ فراتر می‌رود. اگر تغییرات هوتی در خارج از مرزهای مقبول فرهنگی جامعه واقع شود به تعارض فرهنگی منجر می‌شود که اضطراب و نگرانی های اجتماعی فراوانی به همراه دارد. اگر شیوه زندگی، ناسازگار با عقاید و ارزش‌های اجتماعی یک فرهنگ تداوم پیدا کند و فرهنگ نتواند رفتارهای اجتماعی را مطابق با مبانی خود، سازمان بخشد تعارض این دو بخش فرهنگی می‌تواند به تزلزل فرهنگی منجر شود. تزلزل فرهنگی هنگامی رخ می‌دهد که مبادی هویت‌ساز فرهنگ، یعنی عقاید، ارزش‌ها و آرمان‌ها، ثبات و استقرار خود را در متن فرهنگ از دست بدهد.

تزلزل فرهنگی با بحران هویت همراه است، زیرا بحران هویت در جایی به وجود می‌آید که جامعه توان حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های اجتماعی خود را نداشته باشد.

۲۲۲- پاسخ: گزینه ۴

قسمت اول: تأمین مقبولیت نظام سیاسی ← تأثیر نظام فرهنگی بر سیاسی
قسمت دوم: تحکیم قدرت دولت با حمایت های ویژه ← تأثیر نظام اقتصادی بر سیاسی
قسمت سوم: تزلزل فرهنگی و هویتی ← تأثیر نظام سیاسی بر فرهنگی

۲۲۳- پاسخ: گزینه ۳

قسمت اول: ظهور فرهنگ غرب از سده هفدهم تا بیستم، شکل جدیدی به روابط بین‌المللی و نظام جهانی بخشید.
قسمت دوم: در دو سده نوزدهم و بیستم، نظامات سیاسی، اقتصادی جدیدی شکل گرفت و این نظامات، جوامع غربی را به صورت جوامع مرکزی و دیگر جوامع را به صورت جوامع پیرامونی درآورد.
قسمت سوم: طی این مدت، موقعیت فرهنگی کشورهای غیر غربی نیز در حاشیه روابط و نظامات سیاسی و اقتصادی جهانی، وضعیتی متزلزل و آسیب پذیر پیدا کرد.

۲۲۴- پاسخ: گزینه ۱

قسمت اول: فرهنگ اسلامی، به دلیل قدرت و عمق معرفتی خود، گروه‌های مهاجم بیگانه را نیز دورن خود، هضم و جذب می‌کرد و دست کم آنان را ناگزیر می‌ساخت تا برای استمرار و بقای خود از پوشش مفاهیم و ارزش‌های دینی استفاده کنند.
قسمت دوم: دولتمردان قاجار به دلیل اثربخشی از دولت‌های استعماری به جای مقاومت در برابر بیگانگان به سوی قراردادهای استعماری قدم برداشتند.
قسمت سوم: روشنفکران چپ، حرکت‌های خود را در چارچوب اندیشه‌های ناسیونالیستی، سوسیالیستی و مارکسیستی سازمان می‌دهند. برخی از آنان، حرکت‌های اجتماعی خود را به صورت مکاتب الحادی آشکار مطرح می‌کردند و برخی دیگر از رویارویی مستقیم با اندیشه و باور دینی مردم خودداری می‌کردند؛ بلکه گاه نیز اندیشه‌های خود را در پوشش‌های دینی بیان می‌داشتند.

۲۲۵- پاسخ: گزینه ۴

قسمت اول: الف) ← بحران معرفتی و علمی غرب هنگامی آغاز شد که محدودیت‌های علمی دانش تجربی و همچنین وابستگی آن به معرفت‌های غیرتجربی و غیرحسی آشکار شد. فرهنگ جدید غرب با دو بحران معرفتی و علمی روبه‌رو شد.
قسمت دوم: ب) ← اصطلاح استعمارگر و استعمارزده را نسبت به کشورهای غنی و فقیر، کسانی به کار می‌برند که چالش و نزاع این دو دسته را به ابعاد اقتصادی محدود نمی‌کنند و به ابعاد فرهنگی آن نیز نظر دارند.
قسمت سوم: ج) ← بحران اقتصادی در صورتی که کنترل نشود به فروپاشی نظام‌های سیاسی منجر شود.

۲۲۶- پاسخ: گزینه ۱

قسمت اول: با بیداری اسلامی رویکرد دینی و معنوی به زندگی اجتماعی در سطوح مختلف جوامع غربی به وجود آمد و بدین ترتیب، ارزش‌ها و آرمان‌های بعد از رنسانس، اعتبار جهانی خود را از دست داد و به دنبال آن نظریه‌هایی که ناظر به افول سکولاریسم بود شکل گرفت.
قسمت دوم: غلبه سکولاریسم بر فرهنگ غرب سبب شد تا همه ظرفیت‌های وجودی انسان متوجه آرمان‌ها و اهداف دنیوی و این جهانی شود.
قسمت سوم: روشنگری مدرن نیز که مدعی کشف حقایق جهان بود، به مرداب شکاکیت و انکار حقیقت گرفتار شد.

۲۲۷- پاسخ: گزینه ۴

تفاوت‌های انقلاب‌های آزادی‌بخش با انقلاب اسلامی:

(۱) انقلاب‌های آزادی‌بخش اغلب در رویارویی با بلوک غرب شکل می‌گرفتند و مورد حمایت بلوک شرق واقع می‌شدند. در مقابل انقلاب اسلامی ایران در رویارویی با رژیم شاه هیچ وابستگی به بلوک شرق نداشت بلکه از آغاز، جهت‌گیری ضد آمریکایی و ضد صهیونیستی و ضد مارکسیستی داشت.

(۲) انقلاب‌های آزادی‌بخش، اغلب با جنبش‌های چریکی گروه‌ها و احزاب مختلف شکل می‌گرفتند. در مقابل انقلاب اسلامی ایران با حرکت یک گروه و حزب خاص پدید نیامد؛ بلکه انقلاب فراگیر مردمی بود.

۳) انقلاب‌های آزادی‌بخش در چارچوب نظریه‌ها و مکاتبی شکل می‌گرفتند که در حاشیه فلسفه‌های غربی برای حل مسائل و بحران‌های جهان غرب به وجود آمده بودند. در مقابل انقلاب اسلامی ایران در حقیقت حاصل بازگشت جامعه به معرفت و آگاهی اسلامی بود. این انقلاب از عقبه کلامی فلسفی و عرفانی جهان اسلام بهره می‌برد.

۴) انقلاب‌های آزادی‌بخش در مقابله با استعمار قدیم و حذف کارگزاران مستقیم غرب موفق می‌شدند، ولی در قطع وابستگی اقتصادی و فرهنگی توفیقی نداشتند. در مقابل انقلاب اسلامی ایران تنها یک انقلاب سیاسی نبود؛ بلکه هویتی فرهنگی و تمدنی داشت.

۲۲۸- پاسخ: گزینه ۲

قسمت اول: در جامعه‌شناسی تفهیمی، هدف داوری ارزشی و انتقادی نسبت به ارزش‌ها در نظام اجتماعی نیست بلکه فهم پدیده‌های اجتماعی برای پیش‌بینی و کنترل آن‌هاست.

قسمت دوم: مراد از عقلانیت در عبارت غلبه کنش‌های عقلانی معطوف به هدف، عقلانیت ابزاری و منظور از هدف، امور قابل دسترس در این جهان است.

قسمت سوم: کانون‌های ثروت و قدرت برای حفظ منافع خود، از طریق سازمان‌های بین‌المللی، موانع موجود بر سر راه تجارت بین‌المللی را نیز بر می‌دارند و استقلال اقتصادی کشورهای مختلف و سیاست‌های ملی را مخدوش می‌کنند.

۲۲۹- پاسخ: گزینه ۱

قسمت اول: اشتراک نظریه ریکاردو و مالتوس در پیروی از اقتصادی لیبرالیستی است.

قسمت دوم: کنت معتقد بود شناختی که از راه حس و تجربه به دست نیاید، علمی نیست. همچنین وی شناخت عقلی و وحیانی و شهودی را غیر علمی می‌دانست.

قسمت سوم: نظریه جنگ تمدن‌های هانتینگتون نظریه‌ای بود که عملیات نظامی قدرت‌های غربی را در قبال مقاومت‌های کشورهای غیر غربی توجیه می‌کرد.

۲۳۰- پاسخ: گزینه ۳

قسمت اول: کاستی و خلاء معنوی، اندیشوران و متفکران اجتماعی را به بازاندیشی درباره بنیان‌های عقیدتی و ارزشی فرهنگ فرا می‌خواند و آن‌ها را برای عبور از مرزهای هویت فرهنگی جامعه تشویق می‌کند.

قسمت دوم: فرهنگی که بر مبنای ارزش‌ها و عقاید خود نتواند یک نظام جهانی را تعریف کند و نتواند مسیر حرکت به‌سوی آن نظام را برای عبور از شرایط متغیر و متحول اجتماعی ترسیم کند، در وصول به ادعاهای جهانی خود، ناکام خواهد ماند.

قسمت سوم: از دست دادن اعتبار عقاید و ارزش‌ها در یک جامعه موجب نابود شدن هویت فرهنگی می‌شود.

۲۳۱- پاسخ: گزینه ۲

قسمت اول: اعمال قدرتی سازمان یافته برای هدفی معین: تعریف سیاست

قسمت دوم: عدم تداوم روش استدلال عقلی: نتیجه رویکرد دنیوی انسان مدرن

قسمت سوم: استبداد استعماری در کشورهای اسلامی: عملکرد منورالفکران در کشورهای اسلامی

۲۳۲- پاسخ: گزینه ۳

■ انجام مناسک حج بخشی از فرهنگ آرمانی جامعه است.

■ سوء مدیریت نشانه عدم عقلانیت است.

■ جان باختن زائران، نتیجه غیرارادی کنش اجتماعی است.

■ برقراری عزای عمومی، هنجار اجتماعی است.

۲۳۳- پاسخ: گزینه ۲

قسمت اول: در فرهنگ دینی، هویت‌هایی که ابعاد متعالی انسان را نفی کنند، به رسمیت شناخته نمی‌شوند.

قسمت دوم: مغولان، فرهنگی قومی و قبیله‌ای داشتند و شایستگی‌های لازم برای یک فرهنگ جهانی را نداشتند. آنان به سرعت تحت تأثیر فرهنگ‌هایی قرار می‌گرفتند که از نظر نظامی شکست خورده بودند.

قسمت سوم: فرهنگ اساطیری که به خداوندگان و قدرت‌های فوق طبیعی قائل است، محصول انحراف بشر از فرهنگ توحیدی و خروج انسان از جهانی است که به فطرت و آفرینش او متعلق است.

۲۳۴- پاسخ: گزینه ۴

قسمت اول: عبارت نادرست است و بدین ترتیب درست می‌باشد «در نگاه قرآنی، جهان عینی محدود به جهان طبیعت نیست و ادراک و آگاهی نیز محدود به حیات انسان نمی‌باشد و جهان عینی بر اساس حکمت و مشیت خداوند سبحان، رفتاری حکیمانه با انسان و جامعه انسانی دارد.

قسمت دوم: عبارت نادرست است و بدین ترتیب درست می‌باشد «در جهان امروزی به شناختی که حسی و تجربی نباشد، معرفت می‌گویند.

قسمت سوم: عبارت درست است.

قسمت چهارم: عبارت نادرست است و بدین ترتیب درست می‌باشد «در نخستین رویارویی‌های غرب متجدد با جهان اسلام، اندیشمندان و عالمان دینی، اغلب بر اساس ضرورت حفظ امنیت با آن‌ها تعامل می‌کردند.

۲۳۵- پاسخ: گزینه ۲

قسمت اول: تحسین اینارگری: فرهنگ عمومی

قسمت دوم: تفسیر انسان از زندگی و مرگ خود، عمیق ترین پدیده های اجتماعی

قسمت سوم: پرداختن به حل مسائل اجتماعی جامعه خود در چارچوب بنیان های فرهنگی غرب: مارکسیسم

فلسفه و منطق

۲۳۶- پاسخ: گزینه ۴

■ آیا هر مصدری، کلمه ای است که انجام کاری را می رساند؟ خیر؛ زیرا «بودن» مصدر است ولی انجام کاری نیست.

■ آیا هر کلمه ای که انجام کاری را می رساند، مصدر است؟ خیر؛ زیرا افعالی مثل «رفت، خوردند، بردیم و ...» مصدر نیستند اما انجام کاری را می رسانند.

■ بنابراین تعریف نه جامع است نه مانع.

استدلال از اقسام فکر است، قضیه که از تصدیقات است از اقسام علم است. بنابراین بین این دو ارتباطی وجود ندارد.

گزینه ۱: این تعریف در حقیقت «جامع و مانع» هم نیست و لذا این گزینه هم می تواند پاسخ درستی محسوب شود. ولی باید توجه داشت که معمولاً وقتی یک تعریف، شرط «مرتبط بودن» را ندارد، طبیعی است که «جامع و مانع» هم نخواهد بود و لذا بررسی آن دو، لزومی نخواهد داشت. بنابراین بهترین پاسخ همان گزینه ۴ است.

۲۳۷- پاسخ: گزینه ۱

مفهوم کلی مفهومی است که قابلیت فرض افراد و مصادیق متعدد را دارد، به عبارت دیگر می توان از آن چند نمونه در ذهن ساخت، حال ممکن است که در خارج هم مصداق های متعدد داشته باشد مثل «انسان»، یا اصلاً مصداق خارجی نداشته باشد مثل «سیمرغ»، یا تنها یک مصداق خارجی داشته باشد مثل «امام زمان (عج)»، یا حتی وجود یک مصداق خارجی برایش محال باشد مثل «شریک خداوند».

۲۳۸- پاسخ: گزینه ۱

نسبت میان یک نوع خاص و عرض عام آن مثل «انسان و راه رونده» عموم و خصوص من وجه است؛ مثل نسبت «مجهول و تصور» - نسبت میان «تفکر و تصور»، تباین - نسبت میان «قضیه و قیاس»، تباین و نسبت میان «قضیه و شرطی»، عموم و خصوص مطلق است.

۲۳۹- پاسخ: گزینه ۴

یک ملاک شخصیه بودن قضایا، سورپذیر نبودن است که فقط گزینه (۴) با سور، معنا ندارد. نمی توانیم بگوییم: بعضی مجموعه اعداد طبیعی، مجموعه اعداد فرد را دربر می گیرد.

۲۴۰- پاسخ: گزینه ۲

عکس نقیض بعضی غیرالف غیر ب نیست = بعضی غیرغیر ب غیر الف است = بعضی ب غیر الف است. عکس نقیض یک قضیه صادق همیشه صادق است. (لازم الصدق است.)

۲۴۱- پاسخ: گزینه ۱

سرایت دادن حکم موضوعی جزئی (معجزه) به موضع جزئی دیگر (سحر) به دلیل شباهت بین آن دو (خارق عادت بودن)، تمثیل است. پی بردن از علت (شکل بال های یک پرنده) به معلول (قدرت پرواز آن پرنده)، برهانی لمی است.

۲۴۲- پاسخ: گزینه ۳

نکته: با توجه به اینکه در شکل دوم، هیچ قیاس منتجی نداریم که نتیجه اش موجب باشد معلوم می شود این سؤال، سه قیاس لزوماً منتج را فرض نگرفته است. اما برخی منطق دانان قانون کیفیت نتیجه را بر خلاف قانون کمیت نتیجه، برای قیاس غیر منتج هم صادق می دانند. طبق این قانون، کیفیت های نتیجه هر قیاسی از هر شکلی، این گونه اند که «اگر یکی از مقدمات سالبه باشد، نتیجه هم سالبه خواهد بود و برعکس». حال که در این سه قیاس، نتیجه، موجب است، پس هر دو مقدمه هم باید موجب باشند.

سایر گزینه ها: قانون کلی برای کمیت نتیجه قیاس نداریم و حتی اگر فقط قیاس های منتج را در نظر بگیریم باز این گزینه ها مثال نقض دارند:

«بعضی الف ب است. هر ب ج است. پس بعضی الف ج است.» (نقض گزینه ۱)

«هر ب الف است. هر ب ج است. پس بعضی الف ج است.» (نقض گزینه های ۲ و ۴)

تذکر: نکته ای که بیان شد و این سؤال بر اساس آن درست خواهد بود، در کتاب درسی منطق سال ۹۵-۹۴ که منبع این کنکور بوده است، وجود ندارد ولی در کتاب منطق دهم سال ۹۷-۹۶ بیان شده است!

۲۴۳- پاسخ: گزینه ۴

برای بررسی هر قواعدی از جمله قواعد خود منطق، ناچاریم از تعریف و استدلال استفاده کنیم و این دو بر اساس شیوه تفکر فطری بشر از قواعد منطق تبعیت می کنند. لذا خود «بررسی کردن» یعنی «تعریف و استدلال کردن» و این دو یعنی «استفاده از قواعد منطق».

گزینه ۱: مقدمات در هر قیاسی از پیش دانسته هستند و لذا معلومند نه مجهول و قیاس باعث معلوم شدن نتیجه می گردد، نه مقدمات.

گزینه ۲: شرط صدق یا درستی مقدمات ربطی به این که نتیجه در درون مقدمات نهفته است ندارد، یعنی اگر مقدمات کاذب نیز در ضرب اول شکل اول قرار بگیرند، نتیجه کاذب آن هادر درون مقدمات است و این خاصیت در صحت اقتران دو مقدمه نهفته خواهد بود.

گزینه ۳: یکی از شرایط صدق قطعی نتیجه، صدق مقدمات است و دیگری صحت اقتران (استفاده از قیاس منتج نه عقیم)

۲۴۴- پاسخ: گزینه ۴

پی بردن به وجود علت (سردی هوا) از مشاهده معلول (بخار پشت شیشه)، برهان آتی است. (از معلول به علت)
پی بردن به وجود معلول (بارش باران) از مشاهده علت (وضعیت ابرها)، برهان لمی است. (از علت به معلول)

۲۴۵- پاسخ: گزینه ۲

سرایت دادن حکم اجزاء به کل، مغالطه ترکیب است.

۲۴۶- پاسخ: گزینه ۱

سؤال و بررسی درباره اصول و مبانی علوم تجربی (از جمله علیت) به فلسفه علوم تجربی مربوط است.
گزینه (۲)، مربوط به معرفت شناسی، گزینه (۳)، مربوط به فلسفه روان شناسی و گزینه (۴)، مربوط به خود علوم تجربی است.

۲۴۷- پاسخ: گزینه ۴

گزینه (۱): یونان مهد تفکر فلسفی است یعنی جایی که فلسفه در آنجا رسمیت یافت و زبان رمز و افسانه در تفسیر جهان جای خود را به زبان تعقل داد. ولی «اندیشه» قبل از یونان هم بوده است و معمولاً به زبان رمز بیان می شده است.
گزینه (۲): نظرات متضاد جهان شناسان باستان، باعث بی اعتمادی نسبت به دانش و اندیشه شد.
گزینه (۳): عوامل سازنده تمدن از نظر برتراند راسل از هزاران سال پیش از تمدن یونان، در مصر و بین النهرین پدیدار گشت.

۲۴۸- پاسخ: گزینه ۳

سقراط معتقد است: «ثروت و هر آنچه برای فرد و جامعه سودمند است از فضیلت به بار می آید».

۲۴۹- پاسخ: گزینه ۳

رد گزینه ۱: علت فاعلی می تواند هم درونی و هم بیرونی باشد.
نظر پروتاگوراس درباره حقیقت این است که تابع ادراک انسان است و هر کس آنچه درک کند، حقیقت است. مسأله پروتاگوراس پایداری و یقینی بودن شناخت نیست، چرا که طبیعی است که ادراک حسی فاقد پایداری است. به عبارت دیگر پروتاگوراس چون پایداری را برای شناخت ضروری نمی داند، طبیعی است که ادراک حسی را منبعی موثق برای شناخت درست برگزیند. به نظر او همه چیز نسبی و موقتی است.

۲۵۰- پاسخ: گزینه ۲

رد گزینه (۳): اولاً طبیعت شیء که می تواند علت فاعلی در حرکات طبیعی باشد، «جزوی از وجود» نیست بلکه به ماهیت بر می گردد و ماهیت هم حد وجود است نه جزء وجود. ثانیاً در بعضی حرکات طبیعی که علت بیرونی شناخته شده است، نیازی به فرض یک علت درونی نیست؛ مثلاً «ذوب شدن برف در اثر حرارت خورشید» حرکتی طبیعی است که علت فاعلی آن «حرارت خورشید» است نه «طبیعت برف».
رد گزینه (۴): توجه و آگاهی ویژگی فاعل مختار و ویژگی فاعل کلّ حرکات جهان (اصل آگاهانه و سازمان دهنده به طبیعت) است؛ نه ویژگی هر فاعل طبیعی درونی. (توجه: اینکه حرکات طبیعی، از یک اصل آگاهانه به عنوان غایت تبعیت می کنند به این معنا نیست که علت فاعلی آن ها توجه و آگاهی دارد؛ بلکه به این معنا است که این حرکات، حکیمانه و خردمندانه هستند نه بیهوده و گزاف! به تعبیر دیگر، تک تک حرکات طبیعی گرچه از سوی فاعل های ناآگاه انجام می گیرند ولی چون در سطح کلی جهان طبیعت، یک غایت آگاهانه (یک عقل کلی) همه حرکات طبیعی را هدایت می کند، بنابراین نتیجه همه حرکات طبیعی، حکیمانه و خردمندانه است نه عبث و بیهوده.

۲۵۱- پاسخ: گزینه ۴

در نظر فیلسوف اشیا و موجودات در حکم حروف و کلمات و جملات اند و وجود و هستی شان در حکم معنای آنهاست. بنابراین نسبت موجود به وجود نسبت «نوشته یک واژه» به «معنای همان واژه» است. (توجه: در این سؤال ترتیب نسبت ها رعایت نشده است لذا در گزینه درست، نسبت «معنای یک واژه» به «نوشته همان واژه» آمده است که باعث می شود به نظر نادرست بیاید!)
گزینه ۱: خون و رگ خارجاً از هم جدا هستند ولی وجود و موجود در خارج جدا از هم نیستند و فقط در ذهن می توان مفاهیم مجزایی از آن ها داشت.

گزینه ۲: واژه مجموع معنا و لفظ است و نسبت آن به معنا شبیه نسبت «وجود و موجود» به «وجود» می شود. (تذکر: به نظر می رسد این گزینه با توجه به رعایت شدن ترتیب نسبت ها در آن، گزینه مناسب تری برای جواب باشد. ولی آنچه بیان کردیم در جهت توجیه پاسخ سازمان سنجش بود!)

گزینه ۳: نمک جزئی از آب نمک است که در همه جای آن پخش است. ولی وجود و موجود جزئی از یکدیگر نیستند.

۲۵۲- پاسخ: گزینه ۲

ممتنع الوجود مفهومی است که مفهوم وجود و هستی هیچ وقت بر آن نمی تواند حمل شود و عقل همواره از تصدیق آن امتناع می ورزد. مثل شریک خداوند. این که تصویری خیالی باشد، لزوماً ممتنع الوجود نیست بلکه ممکن است ممکن الوجود باشد، مثل دیو و چیزی که هرگز وجود نداشته و وجود نخواهد داشت نیز لزوماً ممتنع الوجود نیست، مثل سیمرغ که هرگز وجود نداشته و ممکن است در آینده هم وجود نداشته باشد.

۲۵۳- پاسخ: گزینه ۴

رد گزینه (۱): این که آزمایش ها در شرایط یکسان نتایج یکسان بدهند، دلیل نمی شود که نتایج آزمایش تبدیل به قانون گردند، چرا که قانون باید کلیت و ضرورت داشته باشد و این کلیت و ضرورت از اصل سنخیت که یک اصل عقلانی است به بار می آید؛ در آن صورت تجربه علمی قابل تعمیم و تبدیل به قانون شدن است.

رد گزینه (۲): تجربه علمی به موارد جزئی تعلق می گیرد نه به موارد کلی.

رد گزینه (۳): علت قابل تعمیم بودن تجربه علمی، اصل سنخیت علت و معلول است نه تکرار شرایط یکسان.

۲۵۴- پاسخ: گزینه ۱

فارابی نیز مانند ارسطو معتقد است که انسان مدنی بالطبع است (رد گزینه ۳) و نیاز متقابل انسان ها به یکدیگر در رفع نیازهای حیاتی باعث گرایش آن ها به اجتماع شده است (رد گزینه های ۲ و ۴). دستیابی به کمالات انسانی، مستلزم تشکیل مدینه فاضله فارابی است و از علل تشکیل جوامع بشری محسوب نمی شود.

۲۵۵- پاسخ: گزینه ۲

عنایت، شمول علم پرودگار بر همه موجودات است.

۲۵۶- پاسخ: گزینه ۱

غزالی پرچمدار مخالفت با فلسفه مشایی بود و از نظر او رستگاری در عرفان و تصوف یافت می شد.

۲۵۷- پاسخ: گزینه ۲

وقتی ما تصویر شمع را در آینه و خود شمع را مشاهده می کنیم، هر دو معلوم بالعرض هستند. یعنی علم ما به هر دو با واسطه یا حصولی است، چون هیچ یک از آن ها در ذهن ما قرار ندارند. (رد گزینه های (۱) و (۲)) و این دو معلوم بالعرض با هم متفاوت هستند، چون در یکی وجود آینه مؤثر و در دیگری بی تأثیر است. (رد گزینه ۴)

۲۵۸- پاسخ: گزینه ۱

اشراقیان فیلسوف هستند و لذا هدف آنان به دست آوردن تصویر صحیح و نسبتاً جامع از جهان هستی است، اما عرفا به عقل و استدلال پای بند نیستند و هدفشان اتصال به حقیقت هستی است.

۲۵۹- پاسخ: گزینه ۳

اگر وجود و ماهیت هر دو اعتباری باشند و هیچ یک اصیل نباشند، باب شناخت به جهان خارج بسته خواهد شد، چون همه چیز ذهنی می گردد و هیچ امر واقعی وجود نخواهد داشت که این یعنی شکاکیت و سوفسطایی گری.

۲۶۰- پاسخ: گزینه ۲

هیوم و دیگر فیلسوفان تجربی مسلک که اصل علیت را به عنوان یک اصل عقلانی انکار می کنند، معتقدند علیت، عادت ذهن انسان است که به تجربه مکرر در حوادث متوالی مربوط می شود. لذا از نظر اینان علیت یک قرارداد ذهنی است.

روان شناسی

۲۶۱- پاسخ: گزینه ۳

سازمان سنجش احتمالاً با استناد به این جمله کتاب که «رویکرد رفتاری صرفاً روی رفتار قابل مشاهده تأکید می کند و به ریشه رفتار توجه خاصی ندارد» گزینه «۱» را جواب اعلام کرده است. در حالی که این جمله نشان دهنده نادیده گرفتن فرایندهای زیربنایی و عمقی رفتار مثل آگاهی، تفکر، انگیزش و ... است و نه نادیده گرفتن «سابقه رفتار». چون در این رویکرد «رفتار» نتیجه شکل گیری محرک ها و پاسخ هایی است که فرد در واکنش به محیط خود داده و آن را از طریق تشویق و تنبیه در گذشته یاد گرفته است.

رویکرد روان کاوی جواب نیست چون رفتار را تحت تأثیر تجارب اولیه دوران کودکی می داند. بین رویکرد شناختی و انسان گرا، رویکرد انسان گرا جواب بهتری به نظر می آید. چون اولاً در رویکرد انسان گرا بیشتر جنبه های مثبت انسان مانند آزادی برای انتخاب سرنوشت و خود شکوفایی مورد توجه است نه رفتارهای ناپهنجار. دوماً رویکرد انسان گرا با تجربه ذهنی و هشیار انسان در لحظه حال سروکار دارد و انسان را تحت تأثیر عوامل خارجی و تجارب گذشته نمی داند.

۲۶۲- پاسخ: گزینه ۳

از دیدگاه پیاژه، منظور از سازگاری این است که فرد بتواند خود را با تقاضاها و شرایط محیط کنونی اش هماهنگ سازد. این سازگاری شناختی دوجانبه است، یعنی کودک هم قادر به تغییر شناختی خود در برابر محیط است و هم می تواند الگوهای ثابت شناختی خود را در شرایط محیطی مختلف به کار ببرد.

۲۶۳- پاسخ: گزینه ۴

اریکسون رشد افراد را در جریان زندگی روانی (عاطفی) مورد بررسی قرار داد. او معتقد بود رشد محدود به دوران کودکی و نوجوانی نیست و تا پایان عمر ادامه دارد. بنابراین فقط گزینه «۴» در مورد نظریه اریکسون درست است. اما متأسفانه ارتباط دقیقی با سؤال مطرح شده ندارد!

۲۶۴- پاسخ: گزینه ۴

آسیب در ناحیه بروکا سخن گفتن را دشوار می‌سازد اما فهم سخن دیگران را با مشکل مواجه نمی‌کند.

۲۶۵- پاسخ: گزینه ۲

در این مثال رویداد فشارزا و همین‌طور وضعیت اقتصادی - اجتماعی دو فرد یکسان است. اما ویژگی شخصیتی آن‌ها با یکدیگر متفاوت است. برخی خصوصیات شخصیتی افراد را در برابر فشار روانی آسیب‌پذیر و یا بالعکس مقاوم می‌سازد. این مثال نشان می‌دهد که فشار روانی صرفاً یک امر بیرونی نیست و تا اندازه‌ای بستگی به نوع نگرش فرد دارد.

۲۶۶- پاسخ: گزینه ۱

این تحقیق یک نوع تحقیق همبستگی است چون پژوهشگر به دنبال ارتباط متغیرها است و درصدد دستکاری آن‌ها نیست. در تحقیقات همبستگی نمی‌توانیم بگوییم یک متغیر، علت (متغیر مستقل) و متغیر دیگر، معلول (متغیر وابسته) است. پس بهترین تفسیر این است که بگوییم دو متغیر با هم ارتباط و همبستگی دارند. عبارت «وابسته به یکدیگر» در گزینه ۱ عبارت مناسبی نیست و بهتر بود از کلمه «مرتبط» یا «همبسته» استفاده می‌شد.

۲۶۷- پاسخ: گزینه ۲

منطقه گجگاهی	منطقه پنجم بینایی	منطقه چهارم بینایی	منطقه سوم بینایی	منطقه دوم بینایی	منطقه اول بینایی
تحتانی	(۵)	(۴)	(۳)	(۲)	(۱)
ادراک اشکال پیچیده	ادراک حرکت	ادراک رنگ	ادراک اشکال ساده	اطلاعات بینایی	ورود عمده‌ی اطلاعات بینایی

نمودار ۲-۳ در صفحه ۷۸

۲۶۸- پاسخ: گزینه ۴

در راست دست‌ها که نیم‌کره چپ بر نیم‌کره راست آن‌ها تسلط دارد، تکالیف کلامی گوناگون در خواندن و شنیدن بیشتر در نیم‌کره چپ پردازش می‌شوند. ناحیه بروکا در لوب پیشانی چپ قرار دارد و در تکلم نقش دارد.

۲۶۹- پاسخ: گزینه ۳

آزادی، عدالت، تساوی حقوق و نظایر آن‌ها جزء مفاهیم انتزاعی دسته‌بندی می‌شوند. از ۱۱ سالگی به بعد دوره «عملیات ذهنی یا صوری» آغاز می‌شود و نوجوان قادر است که بر روی عملیات شناختی خود فکر کند و وارد تفکر انتزاعی شود.

۲۷۰- پاسخ: گزینه ۳

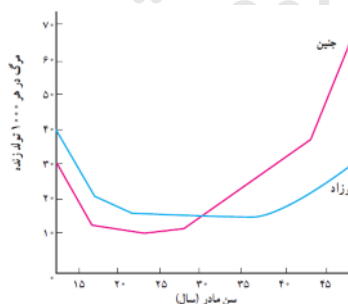
بین هفته ۲۴ تا ۲۸ (۶ تا ۷ ماهگی) جنین به حدی از رشد رسیده است که می‌تواند خارج از رحم زنده بماند، ولی ماندن بیشتر در رحم مادر، موجب افزایش رشد طبیعی در ادراک، حرکات و عضلات می‌شود.

۲۷۱- پاسخ: گزینه ۱

گاهی خطای ادراکی به دلیل «اثر زمینه» اتفاق می‌افتد، بدین معنی که ادراک یک شکل ثابت، تحت تأثیر زمینه‌ها و شرایط مختلف فرق می‌کند.

۲۷۲- پاسخ: گزینه ۲

طبق نمودار صفحه ۴۳ کتاب درسی، بهترین سن بارداری زنان به‌طور حدودی ۲۲ تا ۲۸ سالگی است.

۲۷۳- پاسخ: گزینه ۱

متأسفانه سازمان سنجش گزینه ۳ را پاسخ اعلام کرده است که قطعاً جمله نادرستی است، زیرا رابطه علت و معلولی همان رابطه علی است و اصولاً در روش همبستگی این رابطه بررسی نمی‌شود.

مهم‌ترین تفاوت روش همبستگی و آزمایشی این است که در روش آزمایشی امکان تبیین رابطه علت و معلولی بین متغیرها وجود دارد، ولی در روش همبستگی روابط موجود بین متغیرها فقط توصیف می‌شود.

۲۷۴- پاسخ: گزینه ۴

با رشد هیجانی و اجتماعی در دوره کودکی دوم (۷ تا ۱۱ سالگی) کودک به توانایی‌های و ناتوانی‌های خود آگاه می‌شود. هرچند عین عبارت «آگاهی به توانایی‌ها» در قسمت رشد هیجانی اجتماعی کودکی دوم ذکر شده است، اما توجه کنید که این مفهوم درمورد رشد شناختی کودکی دوم نیز وجود دارد و در کتاب با این الفاظ بیان شده است که «آنان به نقاط قوت و ضعف شناختی خود پی می‌برند».

۲۷۵- پاسخ: گزینه ۴

از آنجایی که رشد اخلاقی به‌طور کلی با رشد شناختی ارتباط دارد این سؤال و گزینه‌های آن چندان درست نیستند. اما در اینجا نکته موردنظر طراح این بوده است که دوره مافوق قراردادی زمانی در فرد رشد پیدا می‌کند که به رشد شناختی نوجوانی دسترسی پیدا کرده باشد؛ (از ۱۶-۱۷ سالگی به بعد).

۲۷۶- پاسخ: گزینه ۱

کسی که کنترل شخصی بر فشار روانی نداشته باشد، به حالت درماندگی می‌افتد که می‌تواند منجر به افسردگی شود.

۲۷۷- پاسخ: گزینه ۱

حافظه معنایی به دانش عمومی فرد گفته می‌شود که مستقل از هویت شخصی او است و اطلاعاتی را دربر می‌گیرد که زمان و مکان مشخصی ندارند و بین افراد مختلف مشترک‌اند، مانند اطلاعات عمومی، عقاید و مفاهیم.

۲۷۸- پاسخ: گزینه ۲

ویژگی‌های ذکرشده در سؤال از خصوصیات سلامت روانی است و در تعریف سلامت روانی، سازگاری افراد با محیط اهمیت زیادی دارد. شخصی که بتواند با محیط خود، اعضای خانواده، هم‌کلاسی‌ها، همکاران، همسایگان و به‌طور کلی، اجتماع خود سازگار شود، سالم است.

۲۷۹- پاسخ: گزینه ۳

در توجه پراکنده چند کار را در یک زمان انجام می‌دهیم و توجه ما بین چند منبع تقسیم می‌شود.

۲۸۰- پاسخ: گزینه ۴

«تفکر فرضیه‌سازی» در نوجوانان بدین معنا است که امکانات فکری آن‌ها به اینجا و اکنون محدود نمی‌شود و تصور فرضی قضایایی که مطابق با واقعیت نیست، برای آن‌ها امکان‌پذیر است.

